

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

147082

**KAMU GÖREVLİLERİNİN SPORTİF REKREASYON ALIŞKANLIKLARI İLE
REKREASYON HAKKINDA GÖRÜŞ VE BEKLENTİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Osman İÇ

147082

ARALIK-2004

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİMDALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

**KAMU GÖREVLİLERİNİN SPORTİF REKREASYON ALIŞKANLIKLARI İLE
REKREASYON HAKKINDA GÖRÜŞ VE BEKLENTİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Osman İÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce

Bilim Uzmanı (Bedensal Eğitimi ve Spor)

Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tez'dir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 14/01/2005

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 31/01/2005

Tezin Danışmanı : Prof. Dr. Rasim KALE

Jüri Üyesi : Yrd. Dr. Hamit CİHAN

Jüri Üyesi : Yrd. Dr. Durmuş EKİZ

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Osman PEHLİVAN

ARALIK-2004

TRABZON

0.SUNUŞ

00.Önsöz

Yurdumuz, günümüzde çok önemli ve gerekli olan boş zamanların değerlendirilmesi için gerekli koşulları sağlayabilecek imkanlara ve sunulacak imkanlardan yararlanacak insan potansiyeline sahiptir.

Yurdumuzun gelişmiş bölgeleri kadar gelişmemiş, kırsal bölgelerinde de rekreasyon ve boş zaman etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç bazen devlet yatırımları bazen de şahsi yatırımlarla giderilmeye çalışılmaktadır. Bu ihtiyaçların tespitinde anketler, fizibilite raporları, yapılan bilimsel araştırmalar önemli yer tutar.

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sindeki devlet personelinin rekreasyon ve boş zaman etkinliklerine bakışlarını ve bu alandaki sorunları tespit edebilme amacıyla hazırlanan "Gümüşhane Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları İle Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması" konulu çalışmada tez danışmanlığını yapan Sayın Prof. Dr. Rasim KALE' ye, bu tezin her safhasında desteğini esirgemeyen ve yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Durmuş EKİZ'e, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Uzmanı olan meslektaşım Sayın Edva Tuna PİRSELİMOĞLU' na gösterdiği ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Bu çalışma ile kamuda çalışan görevlilerin, boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları, sportif rekreasyon hakkındaki görüş ve beklentileri araştırılmıştır. Çalışma sonuçlarının bütün ülke genelinde çalışan Kamu Görevlilerine ve aynı konuda çalışma yapan araştırmacılara ışık tutması temennilerimle...

Trabzon, Aralık-2004

Osman İÇ

01.İçindekiler

Sayfa Nr.

0. SUNUŞ	III
00. Önsöz	III
01. İçindekiler	IV
02. Özet	VII
03. Summary	VIII
04. Tablolar Listesi	IX
05. Şekiller Listesi.....	X
06. Kısaltmalar Listesi	XI
GİRİŞ.....	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Problem Durumu	3-5
10. Alt Problemler.....	3
11. Varsayımlar	3
12. Araştırmanın Amacı.....	4
13. Araştırmanın Önemi.....	4
14. Sınırlılıklar	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. GENEL BİLGİLER.....	6-43
20. Gümüşhane İli Köse İlçesi Coğrafi Konumu ve Özellikleri	6
21. Zaman ve Rekreasyon Kavramları.....	7
210. Zaman Kavramı.....	7
2100.İş ve Serbest Zaman	9

2101.Boş Zaman	12
2102.Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları ve Spor	19
2103.Boş Zamanları Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar	21
2104.Artık Zaman	28
211.Rekreasyon Kavramı.....	29
2110.İhtiyaçların Sınıflandırılması	33
2111.Rekreasyon İhtiyacı.....	35
2112.Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	35
2113.Rekreasyonun Etkinlik Alanları.....	39
2114.Cinsiyetlere Göre Rekreatif etkinlik	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MATERYAL VE METOD	44-46
30. Materyal	44
300. Denekler	44
301. Evren ve örneklem	44
31. Metot	44
310. Gruplandırma	46
311. İstatistik.....	46
3110. Ham Verilerin Toplanması.....	46
3111. Verilerin İstatistiksel Analizi	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR	47-62
40. Cinsiyet	47
41. Yaş Grupları.....	48
42. Eğitim Düzeyleri	48
43. Kurum Türleri	49
44. Görev Türleri	50
45. Spor Yapma Durumları.....	51
46. Spor Yapma Düzeyleri.....	51

47. Mevcut Spor Yapma Düzeyleri	52
48. Sportif Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri.....	53
49. En Çok Katılınılan Sportif Rekreasyon Faaliyetleri	53
50. En Sevilen Spor Dalları.....	54
51. En Sevilmeyen Spor Dalları.....	55
52. Anket İlkeleri	56

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.TARTIŞMA.....	63-65
6.SONUÇ VE ÖNERİLER	66-69
YARARLANILAN KAYNAKLAR	70-77
EKLER	78-84
ÖZGEÇMİŞ	
RESMİ AÇIKLAMA	

02. Özet

Bu çalışma; Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde 2003-2004 tarihleri arasında kamu görevlilerinin sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyonla ilgili görüş ve beklentilerini araştırabilme amacıyla yapılmıştır.

Bu amaçla, Köse İlçe'sinde görev yapan kamu görevlileri bu çalışmanın denek grubu olarak alınmıştır. Bu grubun cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri, çalıştıkları kurumları, yaptıkları görevleri, daha önce spor yapma durumları, spor yapma düzeyleri, mevcut spor yapma düzeyleri, sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma düzeyleri, en çok katıldıkları sportif rekreasyon faaliyetleri, en sevilen spor dalları, en sevilmeyen spor dalları araştırılıp veri olarak düzenlenmiştir. Anket soruları anlamsal olarak birbirine benzeyenler "Anket ilkeleri " başlığı altında gruplandırılarak sunulmuştur.

Araştırma sonucunda; ankete katılan 86 deneğin 52 tanesi bay, 34 tanesi ise bayan olup, baylar %52,5 ile çoğunluğu oluştururken, 20-25 yaşları arasındaki deneklerin %29,3 ile çoğunluğu oluşturduğu, %44,4'nün üniversite mezunu, %33,3'nün Milli Eğitime bağlı okullar ve %30,3 ile Sağlık Bakanlığına bağlı kuruluşlarda çalışanlar olarak, çoğunluğu oluşturduğu, deneklerin %30,3'ü öğretmen, %23,2'si devlet memuru olarak çoğunluğu oluşturduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan deneklerin çoğunluğunun daha önce spor yaptıkları, ancak şu anda yapmadıkları, sportif rekreasyon faaliyetlerine katılımın yok denecek kadar az olduğu, katılanlar arasında ise en çok tercihin futbol ve yürüyüş olduğu, en çok sevilen spor dallarının futbol ve voleybol, en sevilmeyen spor dalının ise boks olduğu, rekreasyon faaliyetleri hakkında bilgilerinin olduğu, çoğunluğunun sportif rekreasyon faaliyetlerine sağlık açısından yararlı olduğu, ruhsal ve zihinsel açıdan rahatlamak için katılmak istediklerini, takım halindeki sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isteyenlerin ve açık alanda yapılan sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isteyenlerin çoğunluğu oluşturduğu, ankete katılan deneklerin çevrelerinde yeterli alanları olmadığı ve rekreatif faaliyetler için bir oluşum olmadığı için katılamadıkları, uygulanan anket sonucunda ortaya çıkmıştır.

03. Summary

This study has been conducted to search the Sportive Recreation habits of public officials; their opinions and expectations about Recreation between 2003 and 2004 in Köse, a town of Gümüşhane.

Therefore the public officials working in Köse are taken as an informant group. Their genders and educational levels, companies they work in, their missions, previous sporting conditions, sporting levels, present sporting levels, rates of participation in sportive recreation activities, major participation of sportive recreation activities; and moreover their best sport branches with the worst ones are searched and arranged as information. The questions sharing the similar meanings in the questionnaires are arranged under the title, “Questionnaire Principles”.

The end of the study shows that, among the 86 informants; 52 of them are male and 34 of them are female; 50 males constitute the majority with a 52,5; % 29,5 % of them are aged 20-25, and 44,4 % are graduated from University; 33 % are people working at schools of Ministry of Education and 33,3 % are the ones working at foundations of Ministry of Health. The major group is of the teachers with a rate of 30,3 % and civil servants with 23,2 %. Besides it has been concluded that most of the informants are those who used to sport but not any more, and that the participation in sportive recreation activities is at a minority level; and mostly preferred activities are football and volleyball while the most antipatic one is boxing; and that they are aware of recreation activities which most of them believe are healthy and which they want to join to relax. Further more the majority is of the ones who want to participate as a group and those who would like to join sportive recreation outdoor activities but they cannot since there are not sufficient areas around and there is no formation for these activities.

04. Tablolar Listesi

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Cinsiyet Dağılımı.....	47
2	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Yaş Grupları Dağılımı.....	48
3	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Eğitim Düzeyleri Dağılımı.....	49
4	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Çalıştıkları Kurumlara Göre Dağılımı.....	49
5	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Görev Türü Dağılımı.....	50
6	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Daha Önce Spor Yapma Durumları Dağılımı.....	51
7	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Spor Yapma Düzeyleri ile ilgili Dağılımı.....	52
8	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Mevcut Spor Yapma Düzeyleri.....	52
9	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri İle ilgili Dağılım.....	53
10	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin En Çok Katılınan Sportif Rekreasyon Faaliyetleri İle İlgili Dağılım.....	54
11	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin En Sevilen Spor Dalları İle İlgili Dağılım.....	55
12	Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin En Sevilmeyen Spor Dalları İle İlgili Dağılım.....	56
13	Rekreasyonun Tanınmasına İlişkin Düşünceler.....	57
14	Rekreasyon Faaliyetlerine Katılmamalarına İlişkin Düşünceleri.....	57

15	Rekreasyon Faaliyetlerine Katılmalarına İlişkin Düşünceleri.....	58
16	Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri.....	59
17	Rekreasyonda Sportif Faaliyetlere Katılma Düşünceleri.....	60
18	Rekreasyona Katılamama Yetersizlikleri	61
19	Rekreasyona Çevre Etkileri.....	62

05.Şekiller Listesi

Şekil Nr.	Şekil Adı	Sayfa Nr.
1	Hayat Devri.....	10
2	Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	34

06. Kısaltmalar Listesi

MEGSB : Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı

KTB : Kültür ve Turizm Bakanlığı

ODTÜ : Orta Doğu Teknik Üniversitesi

A  : Ankara Üniversitesi

GİRİŞ

Bugünün toplumlarında sanayileşmenin oluşturduğu etki, insan hayatında daha fazla boş zaman ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle rekreasyon ve boş zaman etkinlikleri giderek daha da önem kazanmıştır.

Günümüzde değerlendirilen boş zamanların fertler üzerinde ne kadar olumlu etki yaptığı, hedefe ulaşmada ve verimi artırmada nedenli önemli olduğu bilinmektedir. Değerlendirilmeyen ve boşa harcanan zamanın insan üzerinde ne kadar olumsuz etki bıraktığı ve nelere mal olduğu da göz ardı edilmemelidir.

Yaşamın getirdiği belli sorumlulukları yerine getirdikten sonra, geriye kalan zamanı kullanmakta tamamen serbest olan kişi, kendini dinlendiren, eğlendiren, yenileyen faaliyetleri yaparak verimini artırır.

Boş zaman , çalışılmayan zaman dilimini içermektedir. Her boş zaman serbest zaman değildir. Rekreasyon, iş dışındaki aktivitelerin boş zaman değerlendirme için angaje edilmiş olmasıdır. Boş zaman değerlendirme bazen aynı anlamda kullanılmaktadır (Özdağ, 1996, s.131).

Kişinin zorunlu çalışmaları dışında kalan ve kullanma biçiminde tamamen özgür olduğu boş zamanlarda, herkese göre değişen amaç ve yöntemler ile yapılan etkinlikleri ifade eden rekreasyon; gelişmiş toplumlarda, ulaşılacak bir hedef olmaktan çıkmış, bir araç haline gelmiştir.

Spor bir boş zaman uğraşı olarak, yani amatörce yapılan şekli ile ancak rekreatif faaliyet özelliği taşımaktadır (Koçer, 1977,s. 6-27).

Spor, insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da, sporun toplumda yaygınlaşarak tanınması ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller üstlenmiştir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Çalışma yaşının artırılması ve çalışma sürelerinin uzaması insan hayatındaki verimi olumsuz şekilde etkiler hale gelmiştir. Bu nedenle boş zaman etkinliği yapmayı zorunlu kılmıştır.

eşitliliği çok fazla olan ve her kesime uygun rekreasyonun en önemli hedeflerinden biri de kamu personelidir.

Emeklilik yaşının artırılması, verimi artırıcı faaliyetlerin hızlandırılmasını gerektirmektedir. Bunun içinde kişiye dinlendiren , yenileyen, eğlendiren faaliyetler olarak tanımlanan rekreasyon toplum tarafından benimsenmeli ve uygulanmalıdır.

Rekreasyon, aileleri uzak şehirlerde yaşayan memur ve diğer çalışanların hayatlarını kolaylaştırıcı bir özelliğe sahiptir.

Bu alışmada, Gümüşhane İli Köse İlçe'sine genel bir bakış yapıldıktan sonra rekreasyon kavramı ve özellikleri, kamu personelinin rekreasyon ile ilişkisi, kuramsal olarak açıklanmaktadır. Köse İlçesi'ndeki kamu personelinin özellikleri, rekreasyon çalışmalarına katılımları, görüş ve beklentileri, ilçe'nin imkanları ve st düzey personelden beklentileri anket uygulama yöntemi ile belirlenerek, ortaya koyabilme amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. PROBLEM DURUMU

Gümüşhane'nin, Köse ilçesinde görev yapan kamu görevlilerinin sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyon hakkındaki görüş ve beklentileri.

Probleme çözüm getirebilmek için aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

10. Alt Problemler

1. Kamu görevlileri rekreasyonun ne olduğunu biliyorlar mı?
2. Kamu görevlileri boş zamanlarını değerlendirebiliyorlar mı?
3. Kamu görevlilerinin katıldıkları boş zaman etkinliklerini etkileyen nedenler ve faktörler nelerdir?
4. Kamu görevlileri boş zamanlarında ne tür etkinliklere katılmaktadır?
5. Kamu görevlileri daha çok hangi boş zaman etkinliklerini tercih etmektedirler?
6. Kamu görevlileri boş zamanlarında hangi spor etkinliklerine nerede ve nasıl katılmaktadırlar?
7. Kamu görevlileri boş zaman etkinliklerine hangi amaçla katılmaktadırlar?
8. İlçe'deki yaşamın sunduğu boş zaman değerlendirme etkinlikleri yeterli midir?
9. Olanak verildiğinde kamu görevlileri hangi sportif rekreasyon etkinliklerini yapmak istemektedirler?

11. Varsayımlar

Araştırmada şu temel sayıtlardan hareket edilecektir.

1. Seçilen örneklem grubunun evreni temsil etmede yeterli olduğu,
2. Örneklem grubuna uygulanan anketin geçerli ve güvenilir olduğu,

3. Anketlerin kamu görevlileri tarafından içtenlikle yanıtlandığı,
4. Kaynaklardan elde edilen bilgilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

12. Araştırmanın Amacı

Gelişen ve değişen dünya ülkeleri gibi, ülkemizde gelişmekte, değişmekte ve sanayileşmektedir. Buna paralel olarak insanların boş zamanları da artmaktadır. Rekreasyon ve spor, ülkelerin, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerine paralel olarak önem kazanmaktadır. Ülkemizde de 1975-80'li yıllardan sonra önem kazanmış, kalkınma planlarına ve üniversitelerde derslere kadar girmeye başlamıştır.

Rekreasyon alanında bilinçlenmemiz için, eğitim-öğretim kurumlarımızda ders olarak, müfredat programlarına girmelidir, ayrıca ülkemizin kalkınması için uğraş veren kamu görevlilerinin görüş ve beklentileri hakkında bir tespit yapılacaktır.

13. Araştırmanın Önemi

Rekreasyon ve spora zaman ayıran bireyler ve çevreleri olumlu yönde etkilendikleri, rahatladıkları, dinlendikleri, iş yerlerine tekrar döndüklerinde, rahatlamış bir psikolojiyle işlerini daha verimli yaptıkları çeşitli araştırmalar sonucunda ispatlanmıştır.

Rekreasyon bilinci ilkokullardan itibaren verilmeli ve ülkemizin de bu konuda ilerleme sağlayabilmesi için çeşitli kurum ve kuruluşlarda da bilinçli vatandaşlar yetiştirilmelidir. Bu alanda gerekli çalışmalar yapılmalı, bütün vatandaşlarımızın görüş ve beklentilerinin araştırılması, onların yeterince bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Köse İlçe'sinde kamu görevlilerinin rekreasyon ve spor hakkındaki görüş ve beklentileri araştırılarak onların bilgi ve alışkanlıklarının geliştirilmesi için yapılacak bu çalışmalar büyük önem taşımaktadır.

Bence; bu çalışma bu alanda bir tespit niteliği taşımaktadır ve derinlemesine yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmektedir.

14. Sınırlılıklar

1. Araştırma Gümüşhane İli Köse İlçe'sindeki kamu görevlileri,
2. Araştırma 2003-2004 yılları ve
3. Araştırma uygulanan ankete kamu görevlilerinin vereceği yanıtlarla sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GENEL BİLGİLER

20. Gümüşhane İli Köse İlçe'si Coğrafi Konumu ve Özellikleri

Köse havalisi Hititlerden sonra Asur, Makedonya, Roma ve Bizans hakimiyetine girmiştir. 7. yüzyıldaki Peçenek akınları arasında yerleşim yeri olarak seçilmiş olan Köse Selçuklu ve Akkoyunlular' ın hakimiyeti altına girmiştir. İlk zamanlarda Kelkit ilçesine bağlı bir nahiye idi. İlçe Köse adını Azerbaycan' dan kabilesi ile gelip Subaşı (Tızık) köyü çevresi, Yurtlar ve Ekinüzü denilen yere yerleşen Kösse Ağa adındaki zattan almıştır. O günden sonra dağın adı Köse dağı, yerleşim yerinin adı da Köse olarak kalmıştır.

Bayburt'un sancak merkezi yapılması ile birlikte(1514) Köse, Kelkit ilçesine bağlı bir köy olarak Bayburt sancağına bağlanmıştır.

1869 yılındaki idari taksimatla Kelkit, Köse ve Şiran Gümüşhane'ye bağlanmıştır. Çok eski tarihler de Bağdat kervan yolu Övüce(Havçuş) köyünden geçtiği için emniyet ve asayiş önleyici kolluk görevi yapmak üzere asayiş karakolu kurulmuştur. Ancak Köse' nin nahiye olması ile daimi jandarma asayiş karakolu olarak Köse'ye taşınmıştır. 1987 yılında 3644 sayılı yasa ile ilçe olmasıyla ilçe jandarma komutanlığı kurulmuştur. 1954 yılında belediye olmuştur.

Köse ilçesi Doğu Karadeniz bölgesinin iç kısımlarında yer alan bir yerleşim birimidir. Bağdat transit yolu ilçenin içinden geçer. Gümüşhane iline bağlı olan Köse 39- 40 boylamları ile 40-41 enlemleri arasında yer alır. Deniz seviyesinden 1650 metre yüksekliktedir. Doğusunda Bayburt, güney batısında Kelkit, kuzeyinde ise kendi adı ile

bilinen 1900 metre yüksekliğindeki Köse dağı ile çevrilidir. Gümüşhane il merkezine 47 km, Bayburt il merkezine 55 km, Erzincan' a 100 km. Trabzon' a ise 150 km uzaklıktadır.

İklimi karasal olup, step bitki örtüsü hakimdir. Çam ve meşelerden oluşan gür ormanı mevcuttur. İki tane yaylası vardır. İlçe engebeli bir arazi yapısına hakimdir. İlçenin Akbaba, Salyazı ve Kayadibi köy arazilerini sulayan 3 adet sulama göleti vardır. Köse barajının yapımı devam ediyor. İlçede bir de havaalanı yapılmış olup açılmaya hazırdır. Köse dağı eteklerindeki düzenli ağaç toplulukları ilçeye doğru inerken fundalık ve çayırlılıklara yerini bırakır. Subaşı köyü orman içinde kalmış şirin bir köydür.

İlçenin nüfusu 2000 yılı sayımına göre merkezde 8153 kişi, ilçeye bağlı kasaba ve köylerde ise 11.275 kişi olmak üzere toplam 19.428 'dır. İlçenin nüfus kütüğüne kayıtlı kişi sayısı ise 52.948'dir (Babur,2000,s.6-32)

21. Zaman ve Rekreasyon Kavramları

210. Zaman Kavramı

Zaman hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek anlamını taşımaktadır (Baltaş ve Baltaş.1987, s 241).

Addington (1993,s.128), zaman insanının sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin, insan düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirtir.

Alaylıoğlu, zamanı olayların birbirini izlemesine bakarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürünüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut kavram olarak tanımlanmıştır (Alaylıoğlu, 1968, s. 397).

Zamanın birbirini takip eden saniye, dakika, saat, gün, ay ve yıllardan oluşan bir somut yönünden (kronos) bir de içeriğini, ortaya çıkaran düşünce ve duyguların kalitesini ifade eden soyut (kairos) yönünden bahsedilmektedir (Cüceloğlu, 1996, s. 76).

İnsan, ilişkilerini zamanın soyut yönüyle belirler. İki kişi arasındaki ilişkinin süresi somut olarak üç, beş, on yıl gibi takvimsel olarak belirlenebilir. Ancak ilişki soyut zaman bakımından bomboş olabilir.

İnsanlar zamanı psikolojik yönden farklı olarak algırlar. Olayların birbirleriyle zincirlemesi, geçmiş anıların etkisi ve geleceğe yönelik arzu ve istekler saatle ölçülen gerçek zamanın insan tarafından daha kısa veya daha uzun olarak algılanmasına yol açar. İnsan zamana bağlı olarak yaşar, ancak herkes bu zaman sürelerini birbirinden farklı algılar. Dersini iyice öğretmek isteyen öğretmen için zaman kısa, oyunu düşünen bir öğrenci için oldukça uzun gelebilir (Baynur, 1978, s. 138).

İnsanın gelişmesine ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. İş hayatını, sosyal ilişkilerini, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını bu anlayış içerisinde düzenleyen toplumlar, diğerlerine nazaran daha fazla gelişmişlerdir.

Yani gelişmiş ülkelerin zaman kullanımı konusunda şuurlanmış ülkeler olduğunu söylemek mümkündür Bu, gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler arasındaki en önemli farklardan birisini ortaya koymaktadır. Descartes' de toplumların ileri veya geri zekalı diye ayrılmayacağını ülkelerin gelişme ve zenginlik farkları, yalnızca zamanı iyi kullanmak, planlı ve programlı bir şekilde çalışmalarından ve dinlenmelerinden kaynaklandığını ileri sürmektedir (Doğruyol, 1990, s. 22) .

Günümüzde gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülke insanların kazanmak ve başarı elde etmeyi, az çalışma ile beraber, şans, büyü gibi faktörlere bağladıkları görülür.

Kalkınmış ve sanayileşmiş ülke insanı zamanı lineer düz çizgi halinde tek bir istikamette akıp giden ve geri dönülmez bir nehir olarak idrak eder. Bu anlayış sanayi devrimine rastlayan dönemlerde büyük bir gelişim kaydetmiştir (Langner, 1991, s. 18).

Doğu kültürünün insanı ise, zamanı dairevi, tekrar tekrar yenilenen bir dönme dolap olarak algılar. Bu anlayışa göre, zaman yenilenen bir özelliğe sahip olduğundan nasıl olsa tekrar gelecektir. O halde, aceleye gerek yoktur. Bu günün işi yarına veya daha da sonraya

bırakılabilecektir. Oysa batılı insanın ağzından en fazla duyulan kelime çabuk olmaktır (Canan, 1991, s. 20).

Zamanı iyi kullanmak için, öncelikle kişinin kendisini iyi tanıması gerekir. Yani ne yapacağını, hedeflerinin, amaçlarının ne olduğunu bu amaçlarının yaşama ve işe yönelik boyutlarının neler olabileceğini iyi kavramalıdır. Neyi yapıp yapamayacağını sınırlarını iyi çizmelidir. Düşünce ve ayrıntılarda zaman kaybetmeyip, kısa zamanda çok iş yapmak, zamanı iyi kullanmak anlamına gelmektedir. Amaç ve öncelikler iyi belirlenip, sadece yapılmak istenenlerin yapılması, zamanın iyi kullanılması demektir (Baltaş ve Baltaş, 1987, s. 241).

Özetle, insan zamanı iyi planlamak ve kullanmak zorundadır.

Çünkü ;

- 1-Zaman tasarruf edilmeyen,
- 2-Ödünç alınamayan, kiralanamayan,
- 3-Satın alınamayan, çoğaltılamayan,
- 4-Para gibi toplanamayan, hammadde gibi depolanamayan,
- 5-Sadece kullanılan ve kaybedilen.

Drucker' e göre, en kıt ve eşsiz, Mackenzie' e göre, son derece nazik Tyeler' e göre hayatındaki en acımasız en katı element ve Laiken'e göre ise temel kaynak olan bir varlıktır (Eren, 1991, s 95; Can, 1991, s. 244 ; Mackenzie, 1989, s. 14).

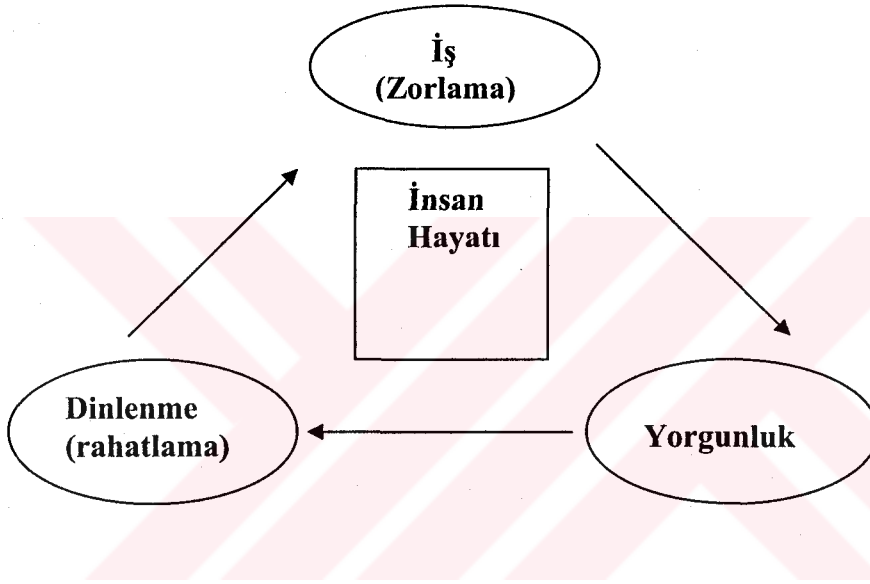
Kişiler planladıkları zamanda istedikleri davranışı gerçekleştiremezlerse veya önlerine, zaman planlarını aksatacak engeller çıkarsa ya da kişinin iyi zaman planlaması yapamaması da bir stres yaratmaktadır. Zaman baskısını bir stres kaynağı olmaktan kurtarmak için önce iyi bir planlama yapmak, işleri yapılabilecek zaman dilimlerinin içine sığdırmak gerekir (Erdoğan, 1996, s. 29).

2100. İş ve Serbest Zaman (Free Time)

İnsanların ihtiyaçlarını karşılayacak mal ve hizmetlerin üretiminde insanın görevi; öteki üretim faktörlerine hakim olmak, onları ustalıkla kullanmak ve bu suretle bir takım

abalarda bulunmak, bu çabalara karřılığında bir gelir elde etmektir. Bu anlamda iř; insanların gelir elde etmek amacı ile yaptıkları bedensel ve dūřūnsel çabalardır.

İş, özellikle belirli bir sınırı geçtikten sonra insan için yorgunluk, isteksizlik ve bıkkınlık yaratır. Bu nedenle devamlı çalışmamak ve iş saatleri arasında boş zaman koymak, çalışan insanlar için büyük kolaylık sağlar. İnsan hayatı genelde zorlama (iş) yorgunluk ve rahatlama (dinlenme) evrelerinden oluşmaktadır. şekil : 1'de de görüldüğü gibi, bu ilişki arasında denge iyi kurulup yorgunluğun büyümesi dengelenmelidir (Relac, 1978, s.60).

şekil :1

Hayat Devri

Kaynak: Relac,1978, s.60

İş, sadece bir gelir elde etmek amacı taşımaz. İnsanlar sosyal yönden de, işle tatmini amaçlar. Bu açıdan iş, kişiliği kuvvetlendiren bir araç olarak görülebilir.

Tanımı ve fonksiyonları genel olarak açıklanmaya çalışan iş kavramının tam karşıtını, iş (alışma) dışı zaman ya da serbest zaman (free time) oluşturmaktadır. Genel bir görüş işin karşılığı kazanç, dl ise boş zaman olarak belirtilmektedir. Nüfus artışı, sosyal ve ekonomik gelişmeler, çalışma sürelerinin toplum baskılarına göre kısıtlanması ve azaltılması sorunları iş veya iş dışı zaman ilişkisini ve anlamlarını sürekli değişmelere

bağımlı kılmaktadır. Nitekim, toplumun refahı için geleceğe dönük planlamalar beklenirken, sürekli zaman boyutu içerisinde iş ve serbest zaman dengesinin dikkatle ele alınması zorunluluğu vardır(Bilgütay, 1973, s.14-15).

İş ve serbest zaman bir bütün olarak değerlendirilmelidir ve bu ikilem beraberce bir üretim sürecini oluşturmaktadır.

İnsan, hiç ölmeyecekmiş gibi çalışarak mutluluğu aramak, kendini geliştirmek, refahını arttırmak durumundadır. Her canlı gibi insanlar içinde söz konusu olan ölüm gerçeği, insanı bu mücadelesinden ayırmamalıdır. Bu öncelikle İslamiyet'in teşvik ettiği, insanlığın mutluluğu için önemli bir yaklaşımdır. Çalışmak, her şeye rağmen insan hayatının gerilme ritmini oluşturmaktadır. Dolayısıyla insan, sürekli bu ritim ile karşı karşıya olduğunda bedensel ve ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir. Bu nedenle, insanın gerilme ritmini boş zamanlarında yapabileceği olumlu etkinlikler sayesinde ortaya çıkacak, gevşeme ritmi ile dengelemesi gereklidir(Avrasi, 1982, s.84).

Bu durum, iş ve iş dışı zamanların farklı bir yaklaşımla ilişkisini de ortaya koymaktadır.

Çalışma aktivelerinin amacı üretimi arttırmak ve ürün kalitesini yükseltmek ise, çalışma dışı zaman aktiviteleri de, bir bakıma aynı amaca yöneliktir. Yani, çalışanın bedensel ve ruhsal sağlığının kazanılması, korunması, onun daha üretken olmasının nedenidir. Bu yaklaşım konunun ekonomik boyutlarını ortaya koyar. Sosyal boyutunda ise, bir taraftan büyük gruplar için eşdeğer ve çok seçmeli iş imkanları yaratıp, diğer yandan serbest zaman süreci içinde, yeni beceriler kazanma, bilgi üretme ve iletme ile bilgi birikimine katılım sağlanması bulunmaktadır. İş ve serbest zamanın birlikte değerlendirilmesinin üçüncü boyutunu çevresel ve fiziksel amaçlar oluşturmaktadır. Burada her iki aktivite alanının hedefleri tam bir özdeşleşme durumundadır. Çalışmayı kolaylaştıran ve çekici kılan iş yerleri oluşturma yanı sıra, çalışma dışı aktiviteler için sosyal ve fiziksel mekanların çakıştığı bir çevre yaratmak söz konusudur. Bu çevre, insanların birbiriyle yakın ve sürekli ilişki kurabilecekleri, yabancılaşma, birey-çevre kopukluğu gibi sosyal hastalıklara direnebilecekleri ortamları oluşturmaya imkan sağlayacaktır (Tankut, 1973, s.3).

Görüldüğü gibi, çalışma ve çalışma dışı zaman aktiviteleri birbirini tamamlayan olgulardır. Özellikle günümüzde ulaşılan sanayileşme düzeyi ve otomasyon, çalışmanın, monoton ve statik yapısını ön plana çıkarmaktadır. Bu olumsuz değeri bastırarak, dengeleyecek ve üretim sisteminin devamını sağlayacak karşı değer, çalışma dışı etkinliklerin değişik, üretici ve yaratıcı özellikleri olacaktır.

Günümüzde endüstri ve teknolojiadaki gelişmeler, kalkınma ve refahtaki büyük aşamalar ile makinenin insan üzerindeki egemenliği, bu defa çalışmaya karşı bir tepki oluşturarak, serbest zamana ilginin artmasına neden olmuştur. Çalışma saatlerinin; refahtaki artış ve otomasyon, dinlenme; rekreasyon etkinliklerinden daha fazla yararlanma, daha çok seyahat edebilme, değişik bir sorun olarak da artan işsizliğe bir çare ve yaşanan ekonomik krizleri yenme amacıyla azaltılması süreci hızlı bir şekilde devam etmektedir.

ABD ve çoğu gelişmiş Avrupa Ülkeleri çalışma sürelerini devamlı aşağı çekmektedirler. Çalışma kültürünün yoğun olarak görüldüğü Japonya gibi ülkeler de çalışma sürelerini azaltmak, tatilleri uzatmak, fazla mesaiyi kaldırmak gibi önlemler kendini göstermektedir.

Çalışma ve çalışma dışı zaman aktiviteleri birbirini tamamlamak ve dengeli olmak zorunluluğundadır. Ancak, bu denge ülkelerin gelişmişlik düzeyleri, çalışma ve serbest zaman ihtiyacının şiddetine göre de esneklik kazanmalıdır.

Weber, Protestan dünyasını, içinde üretkenlik, çilecilik, daha büyük menfaatler için daha çok çalışmanın yer aldığı demir bir kafes olarak değerlendirerek, boş zamanı gereksiz bir fazlalık olarak nitelendirmiş, çalışmak ve üretken olmayı insanlar için gereken rekreasyon etkinlikleri olarak algılamıştır (Dinçer, 1993, s.110).

2101. Boş Zaman (Leisure Time)

Rekreasyon ile ilgili olarak yapılacak bir çalışmada öncelikle ele alınacak konuların başında kuşkusuz boş zaman kavramı gelmektedir. Çünkü, rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların, bu boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinlikleri ile ilgilidir.

Zamanın çalışmakla ilgili bölümünün dışında kalan çalışma dışı zaman dilimi içerisinde boş zamanda yer almaktadır. Kavramla ilgili açıklamalara geçmeden önce çalışma dışı zamanı etkileyen faktörlere değinmek yararlı olacaktır.

Belirli bir gelir elde etmek ile emek satarak toplumun değer yaratma sürecine katkı olarak tanımlayabileceğimiz çalışmanın dışında kalan zaman, kişinin kullanımına açık tüm zamanın (gün,hafta, ay, yıl) bir parçasıdır (Bulca, 1973, s. 20).

Bu sürenin varlığı ve ne yönde kullanıldığı, pek çok farklı faktörlerle etkilenir. Bu faktörlerin tümü arasında bir ilişki vardır, Birindeki değişiklik diğerine yansımaktadır.Sözü edilen faktörler; a. Toplumun üretim ilişkileri, örgütlenme biçimi ve teknolojik gelişmesinde yansıyan sosyo-ekonomik yapısı, kültürü, değer yargıları, örf ve adetlerini içeren Genel Faktörler, b. Sosyo-ekonomik faktörlerin mekansal şekillenmesi, insanların, kırsal, kentsel ayırım, yaşama, çalışma alanları ve diğer kullanışların mekansal konumları, ulaşım şekilleri yakın-uzak, fiziki çevre, doğal değerler ve iklimi içeren fiziki faktörler, c. cins, yaş, sosyal sınıf, eğitim düzeyi, çalışma alanı, aile yapısı gibi değerleri içeren kişiye dönük faktörler olarak üç grupta toplanabilir (Bulca, 1973, s.21).

Boş zaman kavramı, günümüzde çağdaş sanayi toplumunun yapısal özelliğini oluşturmaktadır. Bu, toplum tipinin bir ürününü oluşturmuş ve kültürel koşullardan doğmuştur. Bu koşullar dikkate alınmadan boş zaman değerlendirilmesi kavramının da gereğince açıklanması zordur (Güler,1978, s.17).

Çalışma dışı zaman, biyolojik olarak yaşamak için yapılması gereken yemek, uyumak, kişisel ihtiyaçların karşılanması, işe gidiş-geliş süreleri, çocuk bakımı ile zorlama duygusunun en az olduğu ve insanın kendi yargı ve seçimine göre kullanacağı isteğe bağlı kullandığı boş zamanı (leisure time) kapsamaktadır (Meyer, 1970, s.29).

Teknoloji, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere daha az işçinin hem mal hem de hizmet anlamında daha fazla üretebilmesini mümkün kılmaktadır. İnsanın ihtiyaçlarını karşılamak üzere daha az iş gücüne ihtiyaç duyulması gerçeği, çağdaş kültürlerde çok önemli gelişmelere neden olmuştur.

Çağdaş sanayi toplumlarının temel öğelerden birini çalışma oluşturmaktadır. Çalışma, kuşkusuz öteki toplum tiplerinde de insanların davranışlarını düzenleyen bir değer ve bir kural olarak vardır. Ancak sanayi toplumu çalışmayı toplumsal yaşantının her alanında başta gelen bir kültür kalıbı durumuna getirmiştir (Güler, 1978, s.10-11).

Burada çalışma, genelde bireyin yaşamının merkezi olarak görülür ve iş çoğunlukla toplumda bir statü simgesi olarak değerlendirilir (Nixon, 1969, s.132).

Böyle bir değer şu anki sosyal koşullara pek uygun düşmemektedir. Zira insanlar çalışarak daha fazla boş zamana sahip olma amacı gütmektedir. Elbette, boş zamanların iyi bir şekilde kullanılması ve boş zaman değerlendirme etkinlikleri merkez alınan, güzel bir yaşam konusu da önem kazanmaktadır.

Zengin ticari burjuvazi ile Avrupa Rönesans ve Reform hareketleri ile gelişen bilim hayatının ittifakı suretiyle, yeni keşiflerin ortaya çıkmasıyla fabrikaların kurularak hızlı üretim, otomasyon gibi çalışma içi veya dışı hayatta önemli değişiklikler meydana gelmiştir (Çubuk, 1984, s.169).

18'nci yüzyıl sonlarına doğru oluşan sanayi devrimi döneminde çalışmaya büyük önem verilmiş, insanların verimli çalışmakla kişisel ve toplumsal kalkınmayı sağlayabilecekleri ve refah elde edebilecekleri düşüncesiyle haftalık 70 saatin üzerinde çalışmaya zaman ayrılmıştır (Abadan, 1961, s.12).

İşçilerin insanlık haysiyetiyle bağdaşmayacak çalışma hayatı ile çok küçük yaştaki çocukların çok zor koşullar altında ve günde 12 saat çalıştırıldığı çalışma hayatı, işte bu döneme rastlamaktadır (Lafarge, 1993, s.24).

Fabrika sistemi içerisinde işçiler bir araya getirilmekte ve makinelerin belirlediği bir ritme uygun olarak standart bir tarzda çalışmaları istenmekteydi. Buhar püskürten makineler çok yararlı işler yapıyordu, ancak işçiler için bu fabrikalar bir cehennemi andırıyordu. Sadece sağlıksız çalışma koşulları ve günlük 12 saatlik sabit vardiya çalışma

hakim olan düşünce çalışanların boş zamanlarındaki artışın, onların alkolizme ve pasif ticarileşmiş boş zaman değerlendirme etkinliklerine yönelebilmeye kuşkusu idi. 1930'lardan sonra özellikle işçi örgütlerinin konu ile ilgilenmeleri sonucu, bu düşüncenin değişmeye başladığı ve boş zaman sorunun bir fırsat ve kültürel gereklilik olarak değerlendirildiği görülür (Craven, 1967, s.404).

Günümüzde boş zaman anlayışındaki gelişim süreci içerisinde boş zamanın, özellikle gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerle, kısmen de olsa Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde uygarlık ve gelişmişliğin bir nimeti olarak değerlendirilmesi şeklinde devam ettiğini görmekteyiz. Nitekim, günlük ve haftalık çalışma saatlerindeki azalmalar ile tatil günlerinin çoğalması, toplumsal normlardaki değişim gibi nedenlerle boş zamanların sosyal ve toplumsal hayat içerisindeki önemi, daha da belirginleşmeye ve artmaya hızlı bir şekilde devam etmektedir. (Languer, 1991, s.22-23).

Boş zaman, bir çok kişi için hayat gayesi haline gelmiştir. Çalışma; artık gün sonu, ya da hafta sonu dinlenmesine veya tatile kavuşmak için kat edilmesi gereken zaman mesafesinden başka bir şey ifade etmeye başlamıştır (Foulquie, 1994, s.57).

Çalışma dışı zaman, insanın işinden arta kalan serbest zamanı (free time) içerisinde yer alan ve kişinin her türlü bağımlılıktan ve bağlantılardan kurtularak özgürce kullanacağı bir zaman kesimini ifade etmektedir. Şu halde, serbest zaman ile boş zaman arasında belirli bir farklılık bulunmaktadır. Nitekim, serbest zaman bir yönsüzlük yansıtmakta , boş zaman ise, yönlendirmeye açık bir potansiyel içermektedir. Rekreasyon da boş zamanın belirli kullanılış biçimlerini oluşturmaktadır. Boş zamanda, başka faaliyetler olduğunu ima eden, bunları dengeleyen yapıcı bir yön kavramsal olarak bulunmaktadır. Boş zaman bir hak etme değeri taşır. Dolayısıyla boş zamanın pozitif değerinden söz edilebilir. Serbest zaman ise, seçerek değil de şartlar gereği işsiz olan bir kişinin serbest zamanına ilişkin sorunun da olduğu gibi, bunu nasıl kullanacağı değil, nasıl ortadan kaldıracağı şeklinde gelişir ve bu anlamda negatif bir değer taşır (Bulca, 1973, s.24).

Çoğu zaman iş, boş zaman ya da zorunlu ihtiyaçların karşılanmasına ayrılan zamanlar arasında çatışmalar olabilmektedir. Örneğin; evdeki çalışmalar, niteliği çok değişik

olabilen sayısız faaliyetler halinde dikiş dikme, örgü, tamirat, bahçe işleri gibi karşımıza çıkmaktadır.

Yarı- boş zaman kavramının içerdiği etkinlikler çoğunlukla, etkinliğe katılanın amaçlarına göre, iş yada boş zaman değerlendirme kapsamına sokulabilmektedir. Örneğin, bahçe işleriyle ilgilenmek; sebze-meyve yetiştirip satarak gelir elde etmek amacıyla yapılıyorsa iş, zevk için yapılıyorsa o taktirde bir boş zaman etkinliği olur. Bahçe bakımı bir zorunluluk taşıdığı için, bu zorunluluk gereği bahçeye bakıyor, hem de güzellikleri görebiliyorsa bu da bir yarı-boş zaman olur.

Boş zaman ile zorunluluk arasındaki sınırın belirlenmesinde, sporun çeşitli amaçlarla yapılması durumları da söz konusu olabilmektedir. Amatör anlayışla yapılan boks, güreş, atletizm gibi prim getiren ve böylece bunları yapanlara fazladan bir kazanç sağlayan sporlar, yarı-boş zaman kategorisi içerisinde bir sınıflandırmayı düşündürebilir. Bu durum, basketbol, voleybol gibi sporları yapan amatör olan, ancak yüksek gelir elde ederek onu bir iş haline getiren sporculardan farklılık taşımaktadır.

Serbest zaman (free time) içinde oluşan boş zaman (leisure time) anında, yine kişinin özgürce seçip uyguladığı etkinlikler rekreasyonu oluşturmaktadır.

Boş zamanın, istenilebildiği gibi yararlanılabilecek zaman olarak kabul edildiği çeşitli anlayışlar ve yaklaşımlar paralelinde birçok tanımları yapılmıştır (Foulquie, 1994, s. 57).

Abadan boş zamanı, serbest zaman olarak ifade ederek, onu uyumak, yemek , vücut temizliği yapmak, okula gidip gelmek, ders veya bir işte çalışmak dışında kalan vakit veya kişinin üretime yönelmiş faaliyetleri sırasında veya onu takiben gelişmekte olduğu üretim dışında harcayabileceği süre olarak tanımlamıştır (Abadan, 1961, s.3).

Boş zamanın modern bir kültürün olumlu bir yönünü (John, 1956, s.15) veya boş zamanın, kültürün temelini oluşturan tanımlamalarına da rastlanmaktadır (Lafarge, 1993, s.15).

Müftügil, boş zamanın bu değerlendirmeler ışığında kapsamlı bir tanımını şöyle yapmıştır; Boş zaman kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunlu, olmadığı özgür bir zaman birimidir (Müftügil, 1993, s.63).

Bir işte çalışmayan, mal ve hizmet üretiminde bulunmayan veya faaliyetlere katkısı olmayan kişinin boş zamanı olmayacaktır. Demazadier' e göre, bu kişinin sadece aylak zamanı vardır. Demazadier, geleneksel toplumlardaki boş zamanı, sanayi toplumlarında ki boş zamanından ayırmak için, aylak zaman deyimini kullanmaktadır (Güler, 1978, s.19-20).

Sanayi öncesi toplumlarda çalışma henüz örgütlenmemiştir. Dolayısıyla iş ile ilgili faaliyetler dinsel ve eğitsel gibi diğer toplumsal faaliyetlerden ayıramamıştır. Aynı zamanda, boş zaman etkinlikleri olarak bilinen sanat, dans, spor, eğlenme, mesleki, dinsel ve diğer toplumsal faaliyetler iç içedir. Bu anlamda, geleneksel toplumlarda toplumsal faaliyetler ve davranışlar arasında, sanayi toplumlarında olduğu gibi, kesin çizgilerle belirlenmiş farklılıklar yoktur. Bu yüzden iş ile iş dışında kalan boş zaman iç içe bir görünüm kazanır. Bu yüzden, bu toplumların boş zamanları söz konusu edilmemektedir.

Demazadier'e göre, boş zaman kavramı; sanayileşmiş ülkelerin toplumsal gelişme seyrine paralel olarak doğup, gelişmesini sürdürmekte ve sadece sanayi ülkelerine has belirli özellikler taşımaktadır. Bu özellikleri taşımayan diğer toplumlarda, boş zaman olgusu yeşerememektedir. Boş zamanların kısmen de olsa sanayi ötesi toplumlarda nüfuz etmeye başlamış olması onların toplumsal yapılarının yeterince farklılaşmış bir tabana oturmasından değil, kentsel endüstriyel değerlerden buralara yavaş yavaş nüfuz etmesinden dolayıdır (Demazadier, 1968, s.248)

Boş zamanın ortaya çıkış nedenleri; 1. Kişinin karar, tercih, tutum ve davranışlarında özgür olabilmesi, 2. Teknik ve toplumsal iş bölümü ve farklılaşmanın sağlanması ile ücretli çalışmanın öteki toplumsal etkinliklerden ayrılması şeklinde göz önüne alınırsa (Güler, 1978, s.20); günümüzde çalışan her kesimin özgürce kullanabileceği, kişinin kendini geliştirme, rahatlama, zevk alma veya topluma katkıda bulunma gibi ihtiyaçlarını

karşılayabileceği bir boş zamanın olduğu veya olması gerektiği söylenebilir (Müftügil, 1993, s.63).

Kırsal kesimde işleriyle, kentsel toplumlar için tamamen ayrılmış boş zaman uğraşısı olarak kabul edilen etkinlikleri karıştırmış olsalar dahi, burada insanların yine de dinlenip rahatlayabilecekleri, zevk alabilecekleri etkinlikler (Komşu gezmeleri, TV izlemek, kahvehanelere gitmek, çeşitli el işi veya eğitim kursları gibi daha aktif olanlar), olmaktadır.

Boş zamanın, işsizlikten doğan ya da işten arta kalan boş zaman olarak iki sınıfından bahsedilebilir.

Özellikle, kentsel yaşamda işsizlikten doğan boş zamana sahip olan kesimin de kendilerince kullanabilecekleri bir boş zamanlarının bulunması doğaldır (Lafarge, 1993, s.15).

2102. Boş Zamanı Değerlendirme Alışkanlıkları ve Spor

Toplumun sınıfsal yapısıyla da ilişkili olarak, farklı insan grupları tarafından, çok çeşitli ve değişik rekreasyon etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Bu etkinliklerin , özellikle çalışanların yaşamlarındaki eksikleri doldurmaları için imkanlar yaratması beklenir. Bazı etkinlikler asosyal ilişkileri besleyerek, fiziksel ve ruhsal gelişim sağlarken, bazıları da insanları, pasif ve sosyal bir ortama sürükleyebilirler(Hughes.1990, s. 9).

Farklı gruplarda ki bu insanların, boş zaman etkinlikleri ile gidermek gereğini duydukları ihtiyaçları için spor; bir çok etkinlik çeşidi ve özeliği ile önemli bir araç durumundadır.

Spor, rekreasyonel bir araç olarak insanların; endüstrileşmesi ile beraber açıkça hayat ve iş biçimlerini değiştirmeleri sonucu, şehir ve endüstriyel ortamlara taşınmaları, bir taraftan da negatif olarak zihinsel ve fiziksel eksikliklerin ortaya çıkardığı olumsuzluklarını gidermek için önemli fonksiyonlar üstlenmiştir. Endüstriyel ortamlarda çalışan insanın bedensel olarak yapacağı işin azalması, buna mukabil ruhsal sorunların artması onun, iş veriminin yükselmesi ve her şeyden önce insan olarak mutlu olabilmesi

için farklı etkinliklerle uğraşmasını, dinlenmesini zorunlu kılmaktadır. Sanayi ve şehir ortamında bir işin saatlerce, günlerce, aylarca aynı hareketlerle, aynı duruşlarla ve aynı ortamlarda yapılıyor olması bu zorunluluğu daha da artırmaktadır. Buna ayrıca gürültü, olumsuz kimyasal etkilere maruz bırakılan ortamlar da ilave edilebilir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Bu olumsuzluklar, insanda stres, kalp-damar ve sinir sistemi hastalıkları, hava kirliliği olan yerler de ise, solunum sistemi hastalıklarının meydana gelmesi ve aşırı beslenme gibi görüntülerin büyümesine neden olmaktadır. Bütün bu negatif görüntülerin giderilmesinde ise; rekreatif etkinlikler arasında büyük avantajlara sahip, spor ön plana çıkmaktadır (Relac, 1978, s.60).

Bu anlamda spor genellikle, amatör spor, profesyonel spor, gösteri sporu, yarışma sporu, okul sporu, boş zaman sporu, performans sporu, elit spor, rekreasyonel spor, herkes için spor, yaşam boyu spor, sağlık için spor, aile sporu, tatil sporu, özürllüler için spor, çocuk ve gençler için spor, ileri yaşlarda spor , kadınlar için spor, dans, bale, ritmik cimmastik, endüstriyel spor, silahlı kuvvetlerde spor, polis sporu, hapisane sporu gibi isimlerle özdeşleştirilen ifadelerle anlaşıtırılarak kullanılmaktadır (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Spor bir boş zaman uğraşı olarak, yani amatörce yapılan şekliyle ancak bir rekreatif faaliyet özelliği taşımaktadır. Spor meslekleştirerek yani bir iş kapsamı içerisinde yapan profesyonellerin faaliyetleri rekreasyon kavramı dışında kalmaktadır. Bu durumda olan bir futbolcunun profesyonel olarak oynadığı futbol için ayırdığı zaman dışında kalan boş zamanı da ve tamamen rekreasyon amacıyla oynadığı futbol veya başka bir etkinlik , ancak rekreasyon faaliyeti olabilmektedir. Bir başka ifade ile, spor insanın emrinde ve hizmetinde olursa rekreasyon faaliyeti , eğer insan sporun emrine girerse o zaman da, spor bir meslek özelliği taşıyarak rekreasyon faaliyeti dışında kalmaktadır (Koçer,1977,s. 6-27).

Spor, rekreasyonun en kapsamlı, çeşitli ve ilgi çeken alanlarından birini oluşturmaktadır. Spor ve rekreasyon karşılıklı olarak birbirlerini etkiler. Spor insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlarken, rekreasyon da sporun toplumda yaygınlaşması, tanınması ve sportif başarılar elde edilmesinde önemli roller

üstlenmiştir. Spor bu rolünü genellikle herkes için spor veya sağlık için spor gibi etkinlik rollerini yerine getirerek gerçekleştirmektedir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

2103.Boş Zamanları Değerlendirmeye Yönelik Araştırmalar

Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

1950 yılında Abadan , ODTÜ ve A.Ü. Öğrencilerinden oluşan 426 kişilik bir örneklem grubu üzerinde yaptığı incelemede, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerini ortaya koymuştur. Buna göre, Abadan öğrencilerin boş zamanlarını daha çok pasif ve yumuşak etkinliklerle doldurduklarını, ancak aktif veya sert etkinliklerle de uğraşmak eğiliminde olduklarını belirtmektedir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Türkiye’de rekreasyonla ilgili birçok bildirinin sunulduğu ilk “Boş Zamanları Değerlendirme” semineri 7-11 Nisan 1964 yılında İstanbul Halk Sağlığı Eğitim Komitesi tarafından İstanbul’da düzenlenmiştir. Bu seminerde temel düşünce, “boş zamanları değerli kullanmak sadece eğlenme ve zaman öldürme değil, daha kaliteli, aktif veya yararlı yurttaşlar yetiştirmek, topluma hizmet ahlakını yepyeni bir mutluluk ideali haline getirmek, geniş bir eğitim seferberliği yapmak, kısaca boş zamanları millet ölçüsünde organize etmektir” şeklinde özetlenmektedir (Tör, 1966 ,s. 62).

Ayrıca seminerde özellikle köylerde karşılaşılan ve aylarca süren mevsimlik boş zamanların analizi ve çözüm yolları üzerine bildirilerde sunulmuştur. Seminerde sunulan bazı bildiriler şunlardır: Giritli;”Gençlik ve Boş Zamanı Değerlendirme” , Franck; “Türk Köylerinin Ekonomik Durumu”, Kazgan; “Toplumun Kalkınmasında Boş Zamanları Değerlendirme Yolları”, İnan; “Köylerde Boş Zamanları Değerlendirme ve Köyümüzün Kaderi”, Abadan;” Türk Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyeti” , Tör; “Boş Zamanları Değerlendirmede Telkin Vasıtalarının Rollerini”, Özerk; “Ruhbilim Açısından Aylaklık ya da Çalışma Erdemi”, Irmak; “İşi Küçümseme Ahlakı İle Savaş Yolları”, Gencer; “ Boş Zamanı Değerlendirme Grup –içi Münasebetler ve Bunların Yönetimi” (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Yüksek Öğretim Kredi Yurtlar Kurumu , 1965 yılında 6 ilde 21 yurttaki kalan 5540 öğrenci ile boş zamanların bir araştırmasını gerçekleştirmiştir. Bu araştırma, 1967 yılında “Kurum Yurtlarında Barınan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anketi Sonuçları” ismiyle yayınlanmıştır. Araştırma, öğrencilerin boş zamanlarını en çok sinema, tiyatro, konser ve maça gitmek (%37.3 oranında), okuma (%36 oranında), sokaklarda gezinti yapmak (%7.4 oranında), kahvehanelere gitmek (%2.9 oranında), değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. İmkan elde ettiklerinde spor, müzik, sosyal etkinliklerde bulunma gibi aktif faaliyetlere katılma isteklerinin olduğu da araştırmada belirtilmektedir (Yurtkur Yayını , 1967).

Varış (1968), ergenin gelişmesinde etkin olan ve birbirleri ile dayanışan biofizyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel etkinliğe sistematik olarak ağırlık verdiği çalışmada Türkiye ve ABD’ deki gençlerin ideallerinin farklı oluşunun ergenin duygularını etkileyen güdülerinde farklılaşmaya etki ettiğini vurgulamaktadır (Dikici, 1994, s. 27-30).

Gökçe, 1971 yılında Ankara’nın gecekonducularında, 14-24 yaş grubu 1173 gençle görüşme yoluyla yaptığı “Gecekondu Gençliği” isimli araştırmasının bir bölümde, gençlerin boş zamanlarını kitap okumak (44.5), tiyatro ve sinemaya gitmek(%19.3), müzikle uğraşma (%8.2) gibi pasif etkinliklerle doldurduklarını ortaya koymaktadır. Bu araştırma; gençlerin % 32.8’i ise boş zamanlarını yapacak bir şey bulamadıkları için boş zamanlarını doldurmak güçlük çektiklerini belirtmektedirler (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Orta Doğu Teknik Üniversitesi 1973 yılında “Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlaması” konulu bir seminer düzenlemiş ve seminere sunulan bildirileri yayınlamıştır. Bu bildirilenlerden bazıları şunlardır; Bilgütay, ”İş ve Boş Zaman Üzerine Görüşler”; Ergen, “Boş Zamanları Değerlendirme Eğitimi ve Planlanması”; Türyan, “Yüksek Öğretim Kuruluşundaki Öğrencilerin Normal Eğitim Dışı Zaman ve Mekan Problemleri”; Bayer, “Memleketimizde Tabiat Koruma ve Rekreatyon”, Süel, “Rekreatyon Planlanmasında Genel Görüşler” (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Köknel (1974), “Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları” isimli çalışmasıyla gençliğin genel durumunu ortaya koyarak, konuya ilişkin sorunlara çözüm yolları geliştirmektedir. Tarama modelinde yapılan çalışma sonucunda, diğer bulgularla beraber, gençliğin ruh sağlıklarının korumasında boş zaman değerlendirme etkinliklerinin büyük önem taşıdığı, ancak gençlerin boş zamanlarını istedikleri gibi değerlendirmedikleri konusu ortaya konulmaktadır.

Adalı (1978), “Doğuda Hizmet Gören Mülki İdari Amirleri” adlı araştırmasında, Doğu bölgelerinde görev yapan yöneticilerin bölgenin sosyo-ekonomik gelişmesinde ne kadar başarı sağladıkları ve hangi noktalarda direniş ve güçlüklerle karşılaştıklarını araştırmaktadır (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Araştırma, 9 ilin valisi ve 11 vali muavini, 34 kaymakam ve bucak müdürü ile mülakat ve anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bir bölümünü boş zamanların değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, Mülki amirler, görev bölgelerini sıkıcı buldukları ve yalnızlık çektiklerini (%73), bunun nedenleri arasında ise, boş zamanlarını etkin bir şekilde değerlendirebilecek ortam ve imkanların bulunmamasının olduğu ortaya konmaktadır. Boş zamanlar daha çok kahve, kulüp, lokal, gazinoya gitme ya da radyo dinleme, okuma, sinemaya gitme, aile ziyaretleri şeklinde pasif değerlendirilmektedir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Ekşi (1982), Gençlerimiz ve Sorunları adlı eserinde, gençlik sorunlarına değinmiş ve “Türk Toplumunda gittikçe daha fazla sayıda çocuk, gittikçe daha fazla zamanını ya bomboş evlerde yapayalnız televizyon seyredecek, ya da sokaklarda başıboş dolaşacaktır” demektedir. Gençlerin ruhsal gelişimi, cinsel gelişimi ve sorunları üzerine ayrıntılı olarak durulmuştur (Dikici, 1994, S.27-30).

Gökçe (1984), “Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları” adlı incelemesinde lise ve dengi okullarda okuyan 10860 öğrenciye anket uygulamıştır. Araştırmada boş zamanlarla ilgili bölüm sonuçlarına göre; gençler boş zamanlarını genellikle evde geçirmektedirler (%66). Bunu arkadaş evinde geçirenler(%11), sokakta geçirenler (%7.8), kahvehanelerde (%1.4) ve birahanelerde (%1) olarak İmam Hatip öğrencilerinde yükseldiğini, özel liselerde düştüğünü ortaya koymaktadır. Cinsiyetlere göre ise, kızlar

evde müzik dinlemeyi birinci sırada, spor yapmayı yedinci sırada tercih ederken, erkekler okumayı birinci sırada, spor yapmayı ise üçüncü sırada tercih etmektedirler (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Gökmen, Açıklan, Koruyucu ve Saydar (1985), “Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri” isimli araştırmalarında 1983-1984 öğretim yılında 27 üniversitenin 295008 öğrenciden örnekleme grubu olarak 10915 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre gençlerin boş zamanlarında katıldıkları etkinlikler sırasıyla, müzik dinlemek, arkadaş toplantıları, okuma, sinema, sohbet, TV izleme, futbol, yürüyüş, radyo dinlemektir. Etkinliklerin büyük çoğunluğunu pasif ve hareket istemeyen eylemler oluşturmaktadır. Buna mukabil, en çok katılmak istedikleri etkinlikler yabancı dil öğrenme, özel oto kullanma, halk oyunları, fotoğrafçılık, tiyatro, yolculuk, bilimsel toplantı, su sporları, dağcılık, kış sporları ve dans olmaktadır. Öğrenciler bütün etkinliklerinde grupsal katılımları tercih etmektedir (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Araştırmaya göre, etkinliklere en çok eğlenceli ve zevkli buldukları için, daha sonra ise, eğitici ve yararlı olarak gördükleri, yapacakları başka etkinlik olmadığı için, sıkıntılardan kurtulup rahatladığı için, farklı yaşantılar gösterme amaçlarıyla katılmaktadır (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Ünver, Tolan, Bulut ve Dağdaş (1986)’ın yaptıkları çalışmada, gençlik sorunlarının ortak noktalarını, birbirleri ile ilişkilerini bir bütün olarak ele almakta, bunların toplumsal yapı ile eklemleşmesini ortaya koymakta, sorun oluşturan konularda ki neden ve sonuçlar tahmin edilmektedir.

Gençlerin yanlış ve yetersiz toplumsallaşma sonucu bunalım yaşamakta olduğu, toplumsallaşmanın dört temel evresi olan aile, yakın çevre, okul ve iş, toplum ve kitle iletişimi çerçevesinde dört ara değişkende incelemektedir. Bu ara değişkenler;

- 1-Psiko fizyolojik ve cinsel gelişim.
- 2-Kişilik yapısı.
- 3-Ekonomik durum.

4-Boş zamanı değerlendirme, şeklindedir.

Bulgular, gençlerin boş zamanlarını spor yapma, arkadaşlarla oyun-sohbet, sanatsal kültürel etkinlikler ve TV izleme gibi etkinliklerle değerlendirdiklerini göstermektedir. Gencin boş zamanını nasıl değerlendirdiği konusunda cinsiyeti, öğrenim düzeyi, kır ya da kentte yaşıyor olması etkilidir. Erkekler spor yapmaya, kızlar ise müzik dinleme ve TV izlemeye daha çok zaman ayırmaktadır. Gencin öğrenim düzeyi yükseldikçe, boş zamanlarda okuma ve kültür etkinliklerinin önemi artmaktadır. Kırdan ise en çok rastlanan boş zaman etkinliği arkadaşlarla oynama-sohbet etme biçiminde olmakta, büyük kentlerde spor daha çok önem kazanmaktadır (Kılbaş, 1994,s.37).

Demiray (1987), “Açık Öğretim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Eğilimleri” isimli araştırmasında, açık öğretime devam eden öğrencilerin boş zamanlarını kullanma biçimlerini ve fakülteden beklentilerini ortaya koymaktadır. Araştırmada, 1985-1986 öğrenim yılında açık öğretime devam eden 4.üncü sınıf öğrencilerinden %60 kadarının, sanılanların tersine önemli bir boş zamanlarının olmadığı rekreatif etkinlik olarak da öğrencilerin en çok izleyici olarak (%45) ve yaparak (%37) sporla uğraştıkları, sporla ilgilenenlerin yüksek gelire sahip oldukları, güzel sanatlara ve el sanatlarına ise fazla ilgi gösterilmediği ortaya konmaktadır (Karaküçük, 1995, s. 12-103, 177-190, 273-303).

Dikici (1994), Adana İli lise öğrencilerinin boş zamanı değerlendirme alışkanlıkları üzerine yaptığı araştırma; Öğrencilerin büyük bir kısmının boş zamanı değerlendirmede, boş zamanı değerlendirenlerde ise çoğunluğu evde televizyon seyrettiklerini, en fazla tercih edilen etkinliğin oyun ve spor olduğu, boş zaman etkinliklerine katılarak dinlenmek, spor yapmak ve ortam değiştirmek amacıyla olduklarını, öğrencilerin akademik başarıları ile boş zamanları değerlendirme durumları arasında anlamlı bağımlılık olduğu, dersleri iyi ve çok iyi olmayanların boş zamanlarını yeterince değerlendiremediğini ortaya çıkarmıştır.

Karaküçük (1995) Ankara’da düz liselerde görev yapan öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları üzerine yaptığı araştırmasında; yeterince çalışma dışı zamana sahip göründükleri fakat boş zamanlarına yönelik zaman kullanımlarının yetersiz olduğunu, boş zaman etkinliklerine en fazla ekonomik yetersizlikten dolayı katılmadıklarını,

boş zamanlarında büyük çoğunluğunun pasif etkinliklere katılmadıklarını ve ev içi boş zaman etkinliklerini daha fazla tercih ettiklerini, boş zamanlarında spor ile uğraşanlar içinde en fazla yürüyüş, futbol, yüzme, masa tenisi ve açık alanlarda koşular yaptıklarını, en az uğraştıkları sporlar ise; kayak, buz pateni, dağcılık, kampçılık gibi sporlar olduğunu, imkanları olduğu takdirde bu tür sporlarla daha fazla uğraşmak istediklerini, boş zaman etkinliklerinin en fazla dinlenmek ve rahatlatıcı etkisi bulunduğu için tercih edildiği, boş zaman etkinliği olarak büyük çoğunluğunun kitap, gazete okuduğu müzik dinleyip, televizyon seyrettiği, imkan verildiğinde ise bu etkinliklerin yanında aktif spor yapacaklarını belirtmektedirler.

Özdağ (1996), Yerel Yönetimlerde (Belediyelerde) Rekreatif Etkinliklerin Yeri ve Önemi” adlı yaptığı araştırmada; yöneticilerin boş zamanlarını değerlendirme bakımından en çok kitap, gazete okuduklarını, büyük çoğunluğunun boş zamanlarının yetersiz olduğunu, boş zaman etkinliği bakımından mesire ve kır gezileri yaptıklarını, belediyeler imkanlarının yetersiz olduğunu, çoğunluğunun rekreatif etkinliklerinin önemli olduğunu, boş zaman faaliyetlerinin halk üzerinde sosyal dayanışmayı artırdığını ve ruhsal dinlemeyi sağlandığını belirtmiştir.

Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Yurtdışında yapılan araştırmaların rekreasyonun çeşitli konularla bağlantılı olarak incelendiği görülmüştür. Bu araştırmaların bir kısmı aşağıya çıkarılmıştır.

YOESTING (1973), “Çocukluk Dönemindeki Boş Zaman Deneyimlerinin Yetişkinlik Dönemindeki Boş Zaman Davranışları İçin Teşkil Ettiği Anlam” ile ilgili yaptığı araştırmada, boş zamanı, toplumsallaşma, çocuk sporu, kitle sporu, boş zaman tutumu, boş zaman sporları, ampirik araştırma, toplumsallaşma süreci, yaş gruplarına üyelik, boş zaman değerlendirimi, hareket deneyimi olarak tanımlanmaktadır. Yöntemler bir çocuğun hareket deneyimlerinin yetişkinlikleri boş zaman alışkanlıklarını etkiliyor mu? sorusuna yanıt aramaktadır. USA’nın Iowa Eyaletine bağlı tesadüfen seçilen 6 köye, açık hava etkinlikleri ile ilgili 35 soru sorulmuştur. Hipotezlerin araştırılması çocuklukta ve aynı bireyin bir yetişkin olarak boş zaman uğraşlarının birbiriyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Çocukluk döneminde şehirde ya da köyde yaşamış olmak etkinlik

derecesini ya da yetişkinlik dönemindeki sportif uğraşların bir arada toplanmasını herhangi bir şekilde etkilememektedir. Çocukluktaki etkinlikler % 40 devamlılık göstermesi dolayısıyla daha sonrası fiziksel etkinlikleri için önemli bir göstergedir (Dikici, 1994,s.27-30).

LAPESG (1986), 10. Uluslararası Kongrede, kongreye katılan çeşitli ülkelerin bayanlarda sorumlu konumları kabul etme eğitiminin göz önüne alınmasıyla bayanlar ve genç kızlar için spor ve spor eğitiminde güncel gelişmeler hakkındaki raporları içermektedir. Söz konusu durum için değişik yaşam aşamalarına ve bunları kadınların ilgilendiği sportif aktiviteler için anlamlaştırmaya yönelik tek tek makaleler yazılır.

1. Çocukluğun başlangıcı hareket eğitiminin anlamı, müziğin motorik öğrenmeye etkisi, 7-9 yaş gruplarındaki kızların motorik yeteneklerinin gelişimi ve söz konusu gelişimini bireysel ve okulsal etkenlerle bağıntısı. Anne-baba ile küçük çocukların hareket ve oyundaki birlikteliği. İlkokul yaşlarında motorik başarının gelişimi ve bu gelişimin spor derslerinde sınıf gücünü ve ders programı farklılıklarına bağımlılığı, ilkokul sporu için fiziko-motorik temel antrenman.

2. Çocukların ABD ve İngiltere’de özgün kültür eğitim ihtiyaçları yoluyla beden eğitiminin uyumu. Öğrenciler için kayak, kros, İngiltere Surrey Üniversitesinde dans öğreniminin gelişimi.

3. Yetişkin etkinlikleri (Spor eğitimi ve toplumsal statünün özerkliği Nijerya açısından gözleme). Yaygın ve boş zaman etkinliği olarak sporda Alman Spor Örgütünün her modeli için spor. Bayanlarda kalori düşürümünün vücut üzerindeki etkileri. Kadınların ve erkeklerin spora katkısı ve spora yönelik tutumu, alışkanlıkları. Orta Doğu’da kadınlar (Toplumda kadının rolündeki değişim ve kadınların spor etkinlikleri).

4. Yaşlara göre etkinlikler (Yaşlara göre, spor için toplumsal motivasyon) 18-67 yaşlarında senkronize yüzme, kitle iletişim araçlarında kadın sporları. (Dikici,1994,s.27-30).

KENG (1984), büyüme çağında gelişim seminerinde, büyüme çağı sorunları eğitim ve gençlik; erişkinliğe hazırlık; boş zamanları değerlendirme; değerler; kültür; gençliğin

gelişimine bağlı olarak yaşanan değişim; büyüme çağında temel sorunlar (başkalarıyla iletişim kurmada güçlük çekme ve değer çatışmaları) bu sorunların çözümü için bir takım öneriler, büyüme çağında eğitim ve terbiye konusunda okulun yeri, büyüme çağı gereksinimleri, bu çağda ev ve aile yaşantısının rolü, anne baba öğretmen işbirliği, gençlik çağı düzensiz davranışlarını gidermede boş vakitleri değerlendirme ve eğlence aktivitelerinin üzerinde durmuştur (Dikici,1994,s.17-30).

SMİTH (1991), ABD'deki gençlik eğlence programlarına genel bir bakış adlı araştırmasında, toplu eğlenme etkinlikleri katılanların sağlıklı ve mutlu gelişmelerine katkıda bulunacak, zevkli ve ilginç olanaklar sunduğu gibi, toplu yaşama zenginleştirir ve gençleri hayata hazırlar. Büyüme çağında edinilen boş vakitleri değerlendirme alışkanlıkları ve ilgi alanları gencin kendine yetme ve kendini kanıtlama gibi konularda yeterlik kazanmasını sağlar. Başarılı eğlence programlarının temelinde gençliğin bir sorunlar yumağı değil, geliştirilmesi gereken bir kaynak olduğu anlayışı yatar. Bu yüzden de boş zamanların olumlu etkinliklerle değerlendirilmesi konusu okul programlarının her düzeyinin ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmalıdır. Bu çatışmada gençlerin toplu eğlence etkinliklerine katılma önemine, gençlerin ihtiyacı olan yeni ve örnek, alınabilecek programlara ve ayrıca sözü edilen etkinlikler için sermaye sağlama yollarına değinilmiştir (Dikici, 1994,s.17-30).

2104. Artık Zaman

Artık zaman yaklaşımının mantığı, rekreasyonun ne olursa olsun boş zaman içerisinde yapılmasıdır. Yani, rekreasyon kişinin boş zamanını kullanma sürecidir.

Rekreasyon; “boş zaman” fikri başlangıç noktası olarak ele alınarak ve tanıma, harekete yönelik aktiviteyle ilgili unsurlar da ilave edilerek, olaylar ve katılım konuları özellikle vurgulanarak çeşitli tiplerdeki aktivite karakteristikleri arasından bir ayırım yapılarak tanımlanmaktadır. İster gayretli ister nispeten pasif olsun, günlük ihtiyaçların gerektirmediği bazı aktivite tiplerine katılma fırsatı veya bu amaca ulaşmanın aracı olarak kullanılan ve işten tamamen bağımsız bir olay olarak yapılan rekreasyon tanımları (Brotherton, 1991, s.43) bu tarz tanımları oluşturmaktadır.

211.Rekreasyon Kavramı

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezme-görme, sağlık, benzer olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etmek gibi pek çok amaçlarla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda yada pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanda yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanında katıldığı faaliyetlerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde bir çok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan aktiviteler söz konusudur. Aktiviteler, insanların ayrı ayrı amaç ve istekleri doğrultusunda önem kazanır. Bu özellik rekreasyonun kesin bir tanımının yapılmasını zorlaştırır. Ancak, geniş bir perspektiften ve çeşitli yaklaşımlarla bazı tanımları yapılmıştır.

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma anlamına gelen Latince “RECREATIO” kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş zamanlarını değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise, bireylerin yada toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Ozankaya, 1980, s.27).

Rekreasyonun, yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımına göre; kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir.

Bu tanıma göre insan, normal işi dışında farklı bir ortam içerisinde boş zamanını isteyerek katıldığı etkinliklerle değerlendirmek suretiyle, bu etkinliklerden kazandığı davranışlarla yenilenmektedir.

Rekreasyon, günümüzde bir çok anlamın yüklendiği ve kapsamına çok çeşitli aktivitelerin alındığı sıkça söylenen bir kavramdır. Bir çok tanımlamaları yapılmış ve çeşitli açılardan açıklamaları yapılmaktadır. Aşağıda bunlardan bazıları üzerinde durulmaktadır.

Genel anlamda rekreasyon, insanların boş zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak etkinliklere katılımı olarak açıklanmaktadır (Sağcan, 1986, s.5). Rekreasyon, boş zaman içinde ve onunla ilişkili eylem yada önceden planlanmış bir hareketsizlik anlamına gelen serbest durgunluğu da içeren eylemlerin tamamıdır (Akesen, 1978, s.30).

Demers, rekreasyon insanların boş zamanları boyunca tam bir arzu ile katılma sırasında veya daha sonra tatmin duydukları faaliyetler; Carlson ve arkadaşları ise; rekreasyonu, katılanların gönüllü olarak giriştikleri ve anında tatmin oldukları, hoş giden herhangi bir hoş zaman deneyimi şeklinde ele almışlardır (Sağcan, 1986, s.5).

Rekreasyon, insanların boş zamanda yaptıkları, zorunlu çalışma faaliyetlerinden bağımsız olarak, kişinin boş zamanını serbest olarak ve dilediği gibi kullandığı fiziksel gücünü onarmaya ve ruhsal kapasitesini zenginleştirmeye yönelik zorunlu faaliyetlere karşıt, özgürce seçilen ve fiziksel ve sosyal çevrenin değişmesi anlamına gelen faaliyetler olarak da tanımlanmaktadır (KTB, 1989, s.4).

Glikson'a göre; rekreasyon, nasıl olursa olsun, insan yaşamının canlandırılması anlamına gelmektedir. İnsanın biyotik ve fiziksel çevresinin de canlandırılması anlamında kullanılan rekreasyon canlandırmak ve canlanmak gibi karşılıklı iki fonksiyonun birbirlerini etkilemesinden oluşmaktadır. Burada, insanın canlanması ile birlikte fiziksel ve sosyal çevreninde etkilenecek canlandırılması söz konusudur.

Clawson'a göre ise; rekreasyon etkinliklerini diğer görevlerden ayırt etmek çoğu kere mümkün olamamaktadır. Ancak, rekreasyonu farklılaştıran etkinliğin kendisinden çok onunla birlikte kabul edilen davranışlardır (Özgüç, 1984, s.2-3).

Bir başka tanımlamada ise, rekreasyon, bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bağımsız iradesiyle seçebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini arttırma ve kendini yenileme uğraşlarına katılması olarak açıklanmaktadır (Gökmen, 1985, s.28).

İnsanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkinliklerden tehlikeye giren ve olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek korumak

veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız bir boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir.

Kavramın daha geniş açıklanabilmesi için şu tanımlayıcı ifadeler kullanılmaktadır (Bucher, 1972, s.4).

1. Rekreasyon, boş zamanda yapılır. İş değildir. Kar gayesi taşımaz.
2. Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.
3. Rekreasyon faaliyeti, kişisel ve toplumsal fayda sağlar.
4. Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek, uyumak gibi hayati önem taşımaz.

Rekreasyon kavramının, etkinlik çeşitleri ve uygulama amaçlarına göre; bir rekreatif faaliyet, iş veya bir yarı boş zaman etkinliği olup olmadığı konusunda zaman zaman bazı anlayış farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların yaklaşımlarına göre, bu farklılıkları belirtmenin güçlüğü bilinmektedir. Ancak, ortak özellikler dikkate alınarak ve örneklendirilerek olay, şu şekilde açıklanabilir. Örneğin; bir profesyonel futbolcu için faaliyet tamamen bir çalışma, iş amaçlıdır. Aynı kişinin para kazanmak amacıyla oynadığı veya zaman harcadığı futbol çalışmaları dışında, yani boş zamanında, arkadaşlarıyla beraber bir salonda, halı sahada, normal sahada veya herhangi bir yerde eğlenmek, dinlenmek, mutlu olmak gibi amaçlarla oynadığı futbol, bir rekreasyon faaliyetidir. Aynı profesyonel futbolcunun yaptığı karşılaşmaları izleyen kişinin bu etkinliği pasif bir rekreasyon faaliyetini içermektedir.

Bir müzik öğretmenin, öğrencilere ders dışındaki boş zamanlarında gitar çalmaları ve bir müzik eğitimi almalarını istemesi ve öğrencilerin de buna gönüllü ve istekli olarak katılmaları bir rekreatif olayı oluşturur. Ancak, öğretmen öğrencilere gitar almayı ve ders dışında oluşturulan bazı zamanlarda derslere katılımı zorunlu tutarsa, etkinlik bir zorunlu eğitim şekline dönüşecektir. Burada öğretmen, öğrencilerin özgür seçimlerine müdahale etmiş, gitar almaları konusunda zorlamış, derse devamı zorunlu tutmuş ve etkinliğe bir ders karakteri kazandırarak, öğrenciye görev sorumluluğunu yüklemek suretiyle rekreatif

özelliklerinden uzaklaştırmıştır. Öğretmenin burada iyi niyeti söz konusudur. Ancak, yaptığı eylem, ders dışı etkinliklerin amaçları göz önüne alındığında eğitici olmaktan ve rekreatif bir anlam taşımaktan uzaktır.

Bütünüyle işe harcanan zaman dışında, yine işle ilgili doğrudan ve dolaylı olarak işe gidiş gelişte harcanan zaman, temizlik, hazırlık veya öğle tatillerinde geçen zaman da boş zaman ya da iş zamanı olarak değerlendirilebilir. Buna göre örneğin; işe gidiş geliş saatlerinin kitap okumak, sohbet etmek veya başka bir eğlenceli oyun oynayarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu durumda bir boş zaman ve bunun değerlendiriliyor olması söz konusudur.

Bir başka şekilde ise, kişinin fizyolojik ihtiyaçları için harcadığı zorunlu zamanın, bir boş zaman değerlendirme faaliyetine nasıl dönüştüğünü görmekteyiz. Örneğin; zorunlu olarak yenmesi gereken bir öğle veya akşam yemeğinin arkadaş guruplarıyla beraber olmak için yemeğin normal süresi dışında daha uzun süreyle yenilmiş olması, yemeğin bir boş zaman faaliyeti olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Bir sanayileşme ve uygarlık ürünü olan boş zaman, çağdaşlık ve kültür sonucu, insanların bireysel ve toplumsal değer bakımından, mutluluk, zevk ve bunların da ötesinde bir çok değer oluşturabilecek etkinliklere katılımı anlamına gelen rekreasyon; işlevsel ve süreç yaklaşımlarla da açıklanmaktadır (Brotherton, 1991, s.42).

Çeşitli ortamlar ve sosyal kapsamlar içerisinde gerçekleşen rekreasyon etkinlikleri çeşitlilik bakımından büyük bir zenginliğe sahiptir. Bunlar çok yönlü ve çok boyutludurlar. Bu, rekreasyon etkinliklerini kendi içinde karmaşık bir fenomen haline getirir. Bunun gerek bireyler ve gerekse toplum için oynadığı rollerin kapsamı içinde ele alınarak düşünülürse, çok daha karmaşık bir hal aldığı görülür.

Rekreasyon etkinliklerine katılımdan beklenen kazançlar ile motivasyonları tayin etmenin yollarını aramak, rekreasyona katılanlar için yaşam içerisinde taşıdığı anlamı daha açık bir şekilde tanımlar ve rekreasyonu üretken bir olay olarak gösterir. Bu anlayışta, özgürlük ve seçim önemli unsurlardır ve rekreasyon, aktiviteyle beraber bir deneyim olarak görülür. Bu da , sadece zihinsel değil, toplumsal çevrede de söz konusudur. Rekreasyon, bu

bakımdan bir kişinin hem psikolojik hem de toplumsal yerinin bir göstergesi durumundadır (Brotherton, 1991, s.48).

2110. İhtiyaçların Sınıflandırılması

Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal yada sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine ihtiyaç denir(Toskay, 1983, s.114; Languar, 1991, s.28).

İnsan, bir şeyin eksikliğini duyduğu zaman bu eksikliği giderecek amaçlı eylemlerde bulunarak tatmin olmak ister. Amaçlı eylemler, ihtiyacı gidermeye yöneliktir. İhtiyaçlar davranışları başlatır ve devam ettirirler. İnsanların üzerinde olan düşünce ve karakterlerini belirtmesi bakımından doğrudan etkili olur (Hicks, 1979, s.364).

İhtiyaçlar, her insan için aynı olmasına karşın, çeşitlilik ve şiddet bakımından farklılıklar taşımaktadır. Bazı insanlarda öncelikle iyi beslenme söz konusu iken, bazılarında eğlenme ön plana çıkabilir. Eğlenirken ise; kimi ihtiyaçlarını tiyatroya, maça giderek tatmin ederken, kimileri de daha farklı şeyler bulurlar veya bizzat tiyatrodan veya maçta aktif olarak görev alırlar.

İhtiyaçları değişik şekillerde sınıflandırmak mümkündür. Bu sınıflandırma; birinci derece temel ihtiyaçlar (birincil ihtiyaçlar) ve ikinci derece tamamlayıcı ihtiyaçlar (ikincil ihtiyaçlar) olarak yapabiliriz.

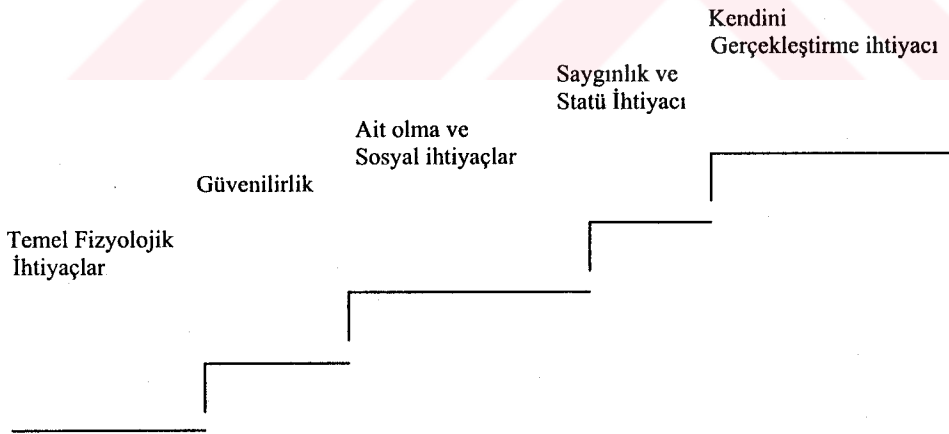
Birincil İhtiyaçlar; insan yaşamını devam ettirebilmek için ve gerekli etkinlikleri yapabilmek için yemek, içmek, sıcaktan, soğuktan korunmak, dinlenmek, uyumak, solunum ve soyunu devam ettirebilmek için cinsellik gibi faktörleri kapsamaktadır.

İkincil İhtiyaçlar ise; düşünce ve duygularla ilgili olduğundan, sosyal ve psikolojik bir özelliğe sahiptir. Kişisel takdir, görev sorumluluğu hissetme, iddia etme, şefkat duyma, yarışma, sahip olma, yakınlık kurma, gibi ihtiyaçlar buna örnek olarak verilebilir. İkincil ihtiyaçlar, insan yaşamının ilk yıllardan itibaren ortaya çıkar. Zamanla bilgi, görgü ve tecrübe arttıkça gelişir, şiddetlenir.

İhtiyaçlar ayrıca dört temel madde şeklinde de tasnif edilmiştir (Cüceoğlu 1996, s.82). Bunlar; 1. Yiyecek, giyecek, barınma, ekonomik güç, sağlık gibi bedensel, 2. Sevmek, sevilme, ait olma ve diğer insanlara olan ihtiyaç gibi sosyal, 3. Öğrenme, bilme, zihinsel gelişme ve anlama gibi bilişsel, 4. Öldükten sonra hayırla anılma, bir katkıda bulunmuş olma, evrende anlamlı bir yer alma ve bir isim bırakma gibi ruhsal manevi ihtiyaçlardır.

İnsan ihtiyaçlarını Maslow beş aşamalı hiyerarşik bir yapı içerisinde sınıflandırmıştır. Maslow'un insan davranışları hakkındaki önerilerine göre; insan arzulayan bir varlıktır, daima ister ve daha çok ister (Hicks, 1979, s.366).

Fakat neler istediği o anda sahip olduklarına bağlıdır. İhtiyaçlardan biri karşılandığında onun yerini hemen bir başkası alır. Bu süreç sonsuzdur. Karşılanan bir ihtiyaç davranışları teşvik etmez. Yalnızca tatmin edilmemiş ihtiyaçlar davranışları teşvik eder. İnsan ihtiyaçları bir hiyerarşik seriye göre dizilir. Bu dizilim ise, Şekil 2'de de görüldüğü gibi, hiyerarşinin en alt basamağını oluşturan fizyolojik ihtiyaçlar ile bunu izleyen güvenlik, sosyal, saygı görme ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarından oluşmaktadır (Hicks, 1979, s.367; Kazmier, 1979, s.243).

Şekil :2
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi
Kaynak : Kazmier, 1979, s.243

2111. Rekreasyon İhtiyacı

Rekreasyon analizleri için; rekreasyon imkanlarından yararlananlar ve rekreasyon etkinliklerine katılanlar bakımından rekreasyon ihtiyaçlarının neler olduğunu ve nasıl giderilmesi gerektiğinin bilinmesi konularının incelenmesi önem taşımaktadır.

Bir rekreasyon ihtiyacı var mıdır ? Kuşkusuz rekreasyon pazarlamacıları için böyle bir ihtiyaç vardır ve bu ihtiyaçlara cevap verebilmek için iyi satış stajyerleri geliştirmek ve sunmak söz konusudur. Ancak burada rekreasyonel ihtiyacın psikolojik ve sosyolojik temelleriyle incelenmesi önem taşımaktadır. Rekreasyonel ihtiyaçlar, insan davranışlarına temel olabilecek tek bir neden veya faktöre bağlı kalmaksızın birçok nedenlerden dolayı gerekmektedir.

Bu nedenle, ihtiyaç kavramı açıklanarak ve rekreasyonun, bundan yararlananlar bakımından bir ihtiyaç olup olmadığı ile kişisel ve toplumsal yönlerden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

2112. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılmasında, esas alınan prensip, genellikle, kişinin rekreasyon faaliyetlerine katılmasına sebep olan amaçlar, istekler ve zevkler olmaktadır. Bunun yanı sıra çeşitli kriterlere göre de ayrı gruplandırmalar yapılmaktadır.

Rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun fonksiyonlarına veya çeşitli kriterlerine bağlı olarak şekillenmektedir. Kişi, hangi amaç ve istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise, buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkarmaktadır. İnsanların her biri için ayrı ayrı amaçlar ve isteklerin bulunabileceği, buna paralel olarak da çok çeşitli rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse, kesin bir grupta veya çeşitlendirme yapmanın zorluğu da ortaya çıkacaktır.

Bu sınıflamalar içerisinde rekreasyonu öncelikle 1. Amaçlarına göre, 2. Çeşitli kriterlere göre olmak üzere iki bölüme ayırarak gruplandırabiliriz.

1. Amaçlarına Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

- a. Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon etkinlikleri. Boş zamanın tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh veya sağlığının devam ettirilmesi veya korunması için yapılan etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- b. Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri, boş zamanın, eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- c. Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri. toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacına yönelik boş zaman değerlendirme etkinlikleridir.
- d. Sportif amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri. Aktif spor yaparak, veya pasif şekliyle seyirci, taraftar, yönetici veya başka bir şekilde zamanın sportif etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- e. Turizm amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri. Öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekandan, başka mekanlara gezmek, görmek amacıyla gitmek suretiyle boş zamanı değerlendirmektir.
- f. Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon etkinlikleri. Sanatın birçok dalından biri veya bir kaç ile uğraşarak boş zamanların değerlendirilmesidir.

2. Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

- a. Yaş faktörüne göre. Çeşitli yaş gruplarının kendi özelliklerine göre tercih ettikleri etkinliktir.
- b. Faaliyete katılanların sayısına göre. Ferdi, grupla, kitlesel veya aile olarak katılınan rekreatif etkinlikler.
- c. Zamana göre. Yazın, kışın veya başka bir mevsimde yapılabilen rekreatif etkinlikler. Ayrıca günlük ve hafta sonları ile emeklilik dönemlerini kapsayan uzun boş zamanlarda gerçekleştirilen etkinlikler.
- d. Kullanılan mekana göre. Açık veya kapalı alanlarda yapılan etkinlikleri kapsamaktadır. Genel boyutları ile açık havada yapılan tüm rekreasyonel kullanımları içeren bir rekreasyon tipi olarak tanımlayabileceğimiz açık hava rekreasyonun başta temel fonksiyonlarını ormanlar, dağlar ve su bölgeleri oluşturmaktadır. Bu kişinin modern şehir yaşamında, kapalı yerdeki ruhsal

gerginliğinden kurtulması, rahatlaması ve özgürlüğünü yaşaması için fizyolojik ve ruhsal ihtiyacını karşılamaktadır. Kapalı mekan sporları, sinema, tiyatro, toplantı ve diğer benzeri aktiviteler ile radyo dinlemek, televizyon izlemek, kitap okumak, arkadaş ziyaretleri, dinlenmek gibi ev içi eylemler “ kapalı alan rekreasyonel faaliyetlerini” oluşturmaktadır.

- e. Sosyolojik muhtevaya göre. Lüks, geleneksel yada belirli halk kesimlerinin desteklenmesiyle katılımın sağlandığı rekreasyon etkinlikleri.

Rekreasyon özel işlevleri dikkate alınarak belirli eylem ve durgunluk hallerine göre de sınıflandırılabilir(Akesen , 1978, s.37).

Ticari Rekreasyon

İnsanlar rekreatif ihtiyaçlarını çeşitli kurum ve kuruluşların sunduğu hizmetlerden masrafsız olarak giderebilecekleri gibi kar amacıyla sunulan hizmetleri de aynı amaçla satın alabilir. Bu tür hizmetlerle rekreasyoniste büyük kolaylık sağlanmaktadır.

Sosyal Rekreasyon

Çeşitli şekillerde insanların bir araya gelip yemek yemeleri gibi eylemleri içerir. Bu tip eylemler gelir düzeyiyle ilişkilidir. Gelir düzeyi arttıkça sosyal rekreasyon faaliyetleri de artmaktadır.

Uluslararası Rekreasyon

Gelişen boş zaman anlayışıyla beraber, şehir içi rekreasyondan sonra kırsal ve sonrasında da eylemler, uluslararası seyahatler ve etkinlikler olarak kendisini göstermeye başlamıştır.

Estetik Rekreasyon

Pasif bir nitelik taşıyan bu eylemler, daha çok yüksek eğitim ve kültür düzeyli insanlar için söz konusu olmaktadır. Etkin bir rekreasyondan hoşlanmayan insanlar için sanat olaylarını izleme, ünlü müzik yapıtlarını dinleme gibi eylemleri oluşturmaktadır.

Fiziksel Rekreasyon

Açık veya kapalı alanlarda yapılan tüm spor çeşitlerini kapsar. Oldukça masraf gerektirmektedir. Ancak yüzmeye havuzu, spor sahaları gibi tesisleri daha çok insanların yararlanacağı şekilde düzenlemek bu masrafı azaltmaktadır.

Orman Rekreasyonu

Arazi ve su kullanımı rekreasyon eylemlerinin çoğunda önemli bir yer tutmaktadır. Bu imkanları ise ormanlar sağlamaktadır. Kullanım açısından orman rekreasyon eylemleri; 1. Yoğun, 2. Az yoğun veya dağınık eylemler olarak planlanabilmektedir.

Yoğun eylemler oldukça merkezileştirilmiş ve kullanım için geliştirilmiş olanlar için de uygulanmaktadır. Örneğin, piknik ve yürüyüşlerin bazı tipleri gibi. Dağınık orman rekreasyonu ise, orman içi sulara balık avcılığı, trekking gibi herhangi bir alan geliştirilmesine gerek duymadan ve geniş alanlar içinde, yapılan eylemler oluşturmaktadır.

Rekreasyon; kent içi ve kent içi faaliyetlerine oranla çok yeğlenen kırsal rekreasyon faaliyetleri şeklinde sınıflandırılmaktadır(Simons,1975, s.309).

Kent içi rekreasyon etkinlikleri, kent merkezli, açık veya kapalı mekanlarda gerçekleştirilen rekreatif etkinlikleri kapsamaktadır.Kırsal rekreasyon faaliyetleri ise, aslında kırsal kökenli değil, tersine şehirden çıkmış, ancak geniş arazi kullanımı ve bazı doğal özellikler gerektirdiğinden kırsal alanda yapılabilen rekreasyon faaliyetleridir. Açık havada yapılabilen ancak doğal ortamdan ayrılan futbol ve tenis gibi sporlardan farklılıklar gösterir (K.T.B.,1989, s.5).

Kırsal rekreasyon faaliyetlerine; zevk için yapılan çeşitli yürüyüşler, su sporlarıyla uğraşma, kamp yapma, doğal buzda paten yapma, dağcılık, motorlu sporlar, balık tutma, yüzme, denizaltı uğraşları, bisiklete binme, doğa incelemeleri, arkeoloji, mağaracılık, avcılık, atıcılık, piknik yapma gibi etkinlikleri örnek olarak gösterilebilir.

Kırsal alanlarda gerçekleştirilen rekreasyon etkinliklerinin başında kampçılık gelmektedir. Kampçılık genellikle bir spor ve bir yaşam biçimi olarak gerçekleştirilmektedir. Açık hava, doğayla yakınlık ve iç içelik ve özgürlük, kampçılığın üç temel ögesini oluşturmaktadır (Sağcan, 1986, s.157).

Kampçılık, başlı başına bir amaç olabileceği gibi, dağcılık, uzun yürüyüşler ve avcılık gibi etkinliklerin yapılabilmesi için bir ara eylem veya her ikisinin bir kombinezasyonu şeklinde de olabilmektedir. Kampçılığın, basit bir konaklama yolu olarak ve ekonomik yönden çok uygun olması nedeniyle bir çok rekreasyonist tarafından tercih edilebileceği de belirtilebilir.

2113. Rekreasyon Etkinlik Alanları

Rekreasyon etkinlik alanları, boş zamanın şekline, süresine, katılımın tarzına, iklim, ekonomik, coğrafi durumlar ile toplum kültürüne göre farklılıklar ya da çeşitlilikler gösterebilmektedir (Zorlu,1973, s.87).

Bu faktörlere ülkenin sanayileşmiş yapısını ve politikalarını da eklemek mümkündür. Zira ülkelerin gelişmişlik düzeyleri zamanla ilgili anlayış ve uygulamalarda değişiklik yaratmaktadır. Ülkelerin gelişme ya da zenginlikleri ile orantılı olarak boş zamanın imkanlarına sahip olabilmektedir.

Kişilerin faaliyet seçimlerinde ise, yaşanan çevre, bu çevrede var olan imkanlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, yaş ve cinsiyet gibi kişilik özellikleri ile arkadaş çevreleri etkili olabilmektedir (Gökmen,1985, s.18).

Demazadier'e göre rekreatif faaliyetler şu şekilde verilmektedir. 1. Sanatsal (edebiyat, sinema, tiyatro, fuar, şarkı, resim, heykel, fotoğraf gibi), 2. Entelektüel (Konferanslar,

radio,Tv, kitap vb.), 3. Sosyal (aile, balo, toplantılar vb.), 4.Pratik (bahçecilik, el uğraşları, gibi) ve 5. Fiziki (spor, av, yürümek vb) etkinlik alanları (KTB, 1989, s.4).

Gökmen ise, rekreasyon etkinlik alanlarını; 1.Zihinsel, 2.El becerileri, 3 Bedensel beceri gerektiren etkinlikler ile, 4. Toplumsal ağırlıklı etkinlikler olarak çeşitlendirmiştir (Gökmen, 1985, s.20-21).

Rekreasyon programlarının her kesimden insanın ihtiyaç ve ilgi alanlarını kapsayarak, kişilerin rahatlıkla uygulayabileceği ve hünelerlerini gösterebileceği anları içermeleri gerekmektedir. Bu anlayışla rekreasyon etkinlik alanlarını şu şekilde detaylandırarak da gruplayabiliriz.

1. Müzik faaliyetleri (enstrümanlı, orkestralı, solo, koro vb.).
2. Spor faaliyetleri (takım, ferdi, doğa, mücadele ve zihin sporları gibi).
3. Oyunlar (her yaş kesimi için eğitsel oyunlar).
4. Dans (halk oyunları, modern ve ritmik danslar gibi).
5. Sanat ve hünere gerektiren faaliyetler (plastik, deri, grafik, seramik, metal, fotoğraf, resim, ahşap gibi).
6. Mekan dışı faaliyetler (kamp kurmak, piknik yapmak, çevrecilik yapmak gibi).
7. İlmi ve kültürel faaliyetler (edebiyat çalışmaları, tiyatro, bilimsel tartışma toplantıları gibi).

2114.Cinsiyetlere Göre Rekreatif Etkinlik

“Çeşitli rekreasyon aktiviteleri dikkate alındığında bazı aktivitelere katılımın daha çok erkekler, Bazılarının ise daha çok kızlar tarafından tercih edildiği görülmektedir” (Bakır,1990, s.39).

Gençlerin, boş zaman değerlendirme biçimlerini cinsiyet, eğitim durumu, Kırdı veya kentte yaşama gibi faktörlerle ilişkisi kurulabilir.

Cinsiyet, boş zaman faaliyetlerini etkileyen bir faktör olarak gözlenmektedir. Bu alanda en büyük farklılık, sporda kendini göstermektedir. Ülkemizde daha çok erkeklere hitap

eden spor dallarının gelişmiş olduğu gözlemlenmektedir. Buna karşılık kızların boş zaman etkinlikleri daha çok pasif faaliyetlerden oluşmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında toplum olarak kız çocuklarına karşı koruyucu yaklaşım göstermemizin etkisi vardır. Boş zamanı değerlendirme etkinliği olarak uygulanan oyun ve sohbette de kız erkek ayrımında kendini göstermektedir.

“Bazı bilim adamlarına göre aktif sporlar, oyunlar ve açık alan aktivitelerine daha fazla önem vermek suretiyle bu aktivitelerin erkeklere mahsus olduğu sosyal görüşü yansıtılmakta, ev işleriyle yaratıcı ve estetik meşguliyet ve aktivitelerinde kadınlar için uygun olduğu özendirilmektedir. Günümüzde ise kadınların daha aktif olarak yarışma, spor ve oyunlar ile uğraştıkları ve erkeklerinde önceden kadın karakteristiğine uygun olarak kabul gören ev işi ve estetik meşguliyetlerle uğraştıkları görülmektedir”(Bakır,1990,s.39).

“İki cins arasındaki farklılıklar, onların birçok boş zaman değerlendirme etkinliklerinde de gerek ilgi gerekse katılma yönünden etkisini gösterir. 10 yaşındaki kız ve erkeklerin ilgileri ve yetenekleri genellikle birbirine benzediği için onların birlikte oyun oynamaları istenir. Olgunluğa eriştikten sonra erkekler daha çok oyun ve spora rağbet eder ve bu alanlarda daha üstün olurlar. Olgunluk dönemlerinden sonra cinslerin ilgilerinde farklılık olmasına rağmen erkek ve kadınların ortaklaşa etkinliklere katılma eğilimi görülür. Boş zaman değerlendirmede erkekler için oyunlar ve sporlar daha önemli rol oynamalarına rağmen toplumsal ve kültürel etkinlikler kadınların programlarında daha geniş ölçüde yer alır”(Tezcan,1994, s.100-101).

Üniversiteli kız ve erkeklerin etkinliklere katılma oranları incelendiğinde futbol, kahvehaneye gitmek erkeklere, ev ve el işleri kızlara özgü etkinlikler gibi görülmektedir. Bu durum toplumsal yapının üniversitedeki uzantısı olarak yorumlanabilir. Kızların erkeklere oranla daha fazla okudukları, yürüdükleri, bulmaca çözdükleri buna karşı erkeklerin bilardo, özel oto kullanma, bisiklet, basketbol etkinliklerine kızlardan fazla katıldıkları görülmektedir. Bu bulgulara bakılarak yüksek öğrenim gençlerinin boş zaman etkinliklerine katılmada kızlara ve erkeklere özgü olarak nitelendirilen bir kısım etkinlikler dışında (el işleri, futbol) cinsiyete bağlı olarak farklı etkinlikler seçmede çok ayrı hareket ettiklerini söylemek zordur. Ancak boş zaman etkinlikleri konusunda kız-erkek farklılığı yoktur demek de yanlış olur (MEGSB,1985, s.51).

Kadınların Boş Zaman Etkinlikleri

Özellikle kırsal kesimde kadınların boş zaman etkinliği üretimden kesin olarak ayrılamaz. Boş zaman, günlük işlerden farklılaşmamıştır. Örneğin kadınlar, çeşmeye ya da bakkala gittiklerin de oradaki bekleyişlerini birbirleriyle konuşarak, söyleşi ile geçirirler (Tezcan,1994,s.155).

Bunun dışında köylerde iş genelde toplu halde yapılmaktadır. Burada hem iş yapılır, hem dedikodu yapılır, hem de dertleşilir. Kadınların yapmış olduğu el işleri onları hem dinlendirir hem de onlara komşularıyla sohbet olanağı sağlar. Dolayısıyla kırsal kesimde boş zaman bilinci ve bunun değerlendirilmesi anlayışı gelişmemiştir.

Ülkemizde kasaba, ilçe hanımlarının boş zamanları daha biçimseldir. Çalışma yaşamından oldukça farklılaşmıştır. Özellikle karşılıklı komşu ziyaretleri fazla yoğunlaşmıştır. Sohbet konuları, kadın giyim, doğum, evlenme, çocuk, yiyecek ve günlük işlerden oluşur (Tezcan,1994,s.156).

Kent kadını ise, poker, konken partilerine gider, gönüllü kuruluşlara üyedir. Sinema, tiyatroya gider, kitap okur, boş zamanları daha fazladır. Bu yüzden bir boş zaman bilinci ve onu değerlendirme duygusu egemendir (Tezcan,1994,s.158).

Erkeklerin Boş Zaman Etkinlikleri

Kırsal kesimde yaşayan erkeklerin boş zaman değerlendirme anlayışları ile kentteki erkeklerin boş zaman anlayışları farklıdır.

Kahvehaneye gitme Türk erkeklerinin en çok baş vurduğu etkinliklerdendir. Türkiye açısından önemli olan bu etkinlik üzerinde durmada fayda vardır. Kahvehaneye gitme hem kırsal hem de kentsel bölgelerde yaygındır. Yalnız bölgelere göre farklılaşma mevcuttur. Örneğin yaşa göre farklılaşma, gençlerin ayrı, yaşlıların ayrı kahveye gitmelerini gerektirir. Bu özellikle köylerde böyledir. Çünkü yaşlıya saygı, onların otoritesi, gençlerle şakalaşmak, oyun oynamak gibi durumlarla bağdaşmaz. Bu durum, kasabalar ve kentlerin

bazı semtlerinde de öyledir(Tezcan,1994,s.158). Kahvelerin olumlu ve olumsuz olarak nitelendirebileceğimiz işlevleri de vardır.

Kahvehaneler sohbet etme, gazete okuma, kağıt oynayarak hoş vakit geçirme, radyo dinleme, TV izleme ve yüz yüze insan ilişkilerini sağlayarak grup dayanışmasını gerçekleştiren olumlu işlevinin yanında insanları işten alı koyma, tembellik, vakit öldürme, kumar, sigara ve içkiye yöneltme ,toplumsal bütünleşmeyi engelleme, karı- koca arasının açılması gibi olumsuz işlevleri de bulunmaktadır. Ülkemizde özellikle geleneksel kesimde bir erkeğin uzun süre ev içinde karısı ve çocuklarıyla oturması kılıbıklık sayıldığı için hoş karşılanmaz. Bu nedende erkelerin kahveye çok sık gitmesini etkilemektedir (Tezcan, 1994, s. 159).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MATERYAL ve METOD

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde görev yapan kamu görevlilerinin sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyonla ilgili görüş ve beklentilerini araştırabilme amacıyla yapılan bu çalışmada kullanılan metodoloji aşağıda alt başlıklar halinde sunulmuştur.

30. Materyal

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde görev yapan kamu görevlilerinin sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyonla ilgili görüş ve beklentileri bu çalışmanın materyalini oluşturmaktadır.

300. Denekler

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde görev yapan kamu görevlileri bu çalışmanın denek grubunu oluşturmaktadır.

301. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni olarak Gümüşhane İli, Köse İlçe'si de örneklem grubunu teşkil etmektedir.

31. Metod

Bu araştırmada, verilerin toplanması ve analizi için gerekli koşulların düzenlenmesinde varolan durumu aynen resmetmek anlamına gelen "Tarama (Survey) Modeli" kullanılmıştır.

Survey yöntemi içerisinde hem sosyal bilimlerde hem de eğitimde en çok yararlanılan metot ya da veri toplama araçları, posta anketleri, kişisel görüşmeler, telefon-görüşmeleri, yapılandırılmış gözlemlerdir. Yapılandırılmış anketler ve gözlemler dışındaki veri toplama metotları aynı zamanda nitel araştırmalarda da kullanılmaktadır.

Nitel araştırma içerisinde yer alan survey yönteminde sıklıkla yararlanılan veri toplama aracı ankettir. Buna posta anketleri de denir. Bu veri toplama aracı, araştırmacının katılımı olmadan, doğrudan araştırılmak istenen kişilere sunulan bir takım sorulardan oluşur (Ekiz, 2003).

Anketlerin bir takım avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bunlar çeşitli araştırmacılar tarafından detaylı bir biçimde sıralanmıştır (Ekiz, 2003).

En belirgin avantajları şunlardır: Maliyetinin düşük olması, araştırılan kişilerin gizliliğini korumada güçlü olması, önyargı ve kişisel eğilim gibi durumlarda hataları azaltması, düşünülerek verilen yanıtların ve danışmanın yüksek olması, ulaşımın yüksek olması, özellikle yapılandırılmış anketler kullanıldığında analizlerinin yapılmasının daha kolay olması.

En belirgin dezavantajları şunlardır: Elde edilen veriler açık yorumlama olanaklarından oldukça sınırlıdır. Araştırılan “şeylerin” (olgu, olay, nesne vb) niçin o şekilde olduklarını incelemektense, bunları tanımak için veri toplanır. Eğer yanıtlar araştırmaya katılımcılar tarafından doğru bir biçimde anlaşılmazsa, bu yanlış yanıtlara ve hatalı yorumlamalara neden olur. Elde edilen veriler çoğunlukla yüzeyseldir. Sorular, basit yanıtlar gerektirir. Araştırmacı, anketlerin doğru kişiler tarafından doldurulduğuna emin olamaz. Doldurulan anketlerdeki bazı sorulara daha sonra açıklık getirilme olanağı vardır. En belirgin dezavantajlarından biri de, anketlerin geri dönme ya da doldurulma oranının düşük olmasıdır. Bunun için, beklenen anket sayısı elde edilemeyebilir ki bu araştırmayı riske sokar (Ekiz, 2003, s.105-107).

310. Gruplandırma

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları ile Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması konulu yüksek lisans tezinde gruplandırma aşağıda verilmiştir.

- Yaş
- Cinsiyet
- Çalıştıkları Kurum
- Eğitim Düzeyi
- Yaptıkları Görev

311. İstatistik

3110. Ham Verilerin Toplanması

Araştırmada yer alan Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde görev yapan Kamu Görevlilerinin yaş, cinsiyet, çalıştıkları kurum, eğitim düzeyi, yaptıkları görev ve sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyonla ilgili görüş ve beklentileri hakkındaki bilgiler kapalı uçlu anket metodu ile temin edilmiştir.

3111. Verilerin İstatistiksel Analizi

“Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları ile Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması “ konulu tezdeki veriler anket metodu ile temin edilmiş ve SPSS İstatistik Programı kullanılarak analiz edilmiş olup veriler sadece frekans ve yüzde olarak sunulmuştur. Anket soruları anlamsal olarak birbirine benzeyenler “Anket ilkeleri” başlığı altında gruplandırılarak tablolar halinde verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları ile Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda alt başlıklar halinde sunulmuştur.

40. Cinsiyet

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden cinsiyetlerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo:1
Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Cinsiyet Dağılımı

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Bay	52	52,5	60,5	60,5
Bayan	34	34,3	39,5	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo1'de Gümüşhane Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin cinsiyet frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan 86 kamu görevlisinin %52,5'i bay, % 34,3'ü de bayandır.

41. Yaş Grupları

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden yaş gruplarına ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo:2
Gümüşhane’nin Köse İlçe’sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Yaş Grupları Dağılımı

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
20-25	29	29,3	33,7	33,7
26-31	24	24,2	27,9	61,6
32-37	23	23,2	26,7	88,4
38-43	5	5,1	5,8	94,2
44-49	5	5,1	5,8	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 2’de deneklerin yaş gruplarının frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre 20- 25 yaşları arasındaki denekler ankette % 29,3 ile çoğunluğu oluşturmaktadır. 38-43 ve 44-49 yaşları arasındaki denekler ise ankette % 5,1 ile azınlığı oluşturmaktadır.

42. Eğitim Düzeyleri

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden eğitim düzeylerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo: 3
Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Eğitim Düzeyleri Dağılımı

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
İlköğretim	4	4,0	4,7	4,7
Ortaöğretim	20	20,2	23,3	27,9
Önlisans	14	14,1	16,3	44,2
Lisans	44	44,4	51,2	95,3
Lisansüstü	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 3'te deneklerin eğitim düzeylerinin frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan deneklerin çoğunluğu % 44,4 ile lisans eğitilmişler, azınlığı ise % 4 ile lisansüstü ve ilköğretimsizler oluşturmaktadır.

43. Kurum Türleri

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden çalıştıkları kurumlara ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo:4
Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Çalıştıkları Kurumlara Göre Dağılımı

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Milli Eğitim	33	33,3	38,4	38,4
İçişleri Bakanlığı	4	4,0	4,7	43,0
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	3	3,0	3,5	46,5
Sağlık Bakanlığı	30	30,3	34,9	81,4
Maliye Bakanlığı	7	7,1	8,1	89,5
Adalet Bakanlığı	5	5,1	5,8	95,3
Diğer	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 4'te deneklerin çalıştıkları kurumların frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan deneklerin % 33,3'ü Milli Eğitim'e bağlı okullarda ve % 30,3 ile de Sağlık Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda çalışanlar çoğunluğu oluşturmaktadır. % 3,0 ve % 4,0 ile Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı'na bağlı kurumlarda ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı kurumlarda çalışanlar da azınlığı oluşturmaktadır.

44. Görev Türleri

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden yaptıkları görevlere ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo:5

**Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Yaptıkları Görev Türü Dağılımı**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Memur	23	23,2	26,7	26,7
Müdür	2	2,0	2,3	29,1
Daire Amiri	1	1,0	1,2	30,2
Öğretmen	30	30,3	34,9	65,1
Doktor	6	6,1	7,0	72,1
Hakim	2	2,0	2,3	74,4
Savcı	1	1,0	1,2	75,6
Diğer	21	21,2	24,4	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 5'te deneklerin çalıştıkları kurumlarda yaptıkları görevlerin frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan deneklerin % 30,3 ile öğretmenler ve % 23,2 ile de memurlar çoğunluğu oluşturmaktadır. % 1,0 ile de savcı ve daire amiri azınlığı oluşturmaktadır.

45. Spor Yapma Durumları

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden daha önce spor yapma durumlarına ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo:6

**Gümüşhane’nin Köse İlçe’sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Daha Önce Spor Yapma Durumları Dağılımı**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	67	67,7	77,9	77,9
Hayır	19	19,2	22,1	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 6’da deneklerin daha önce spor yapma durumlarını gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan deneklerin %67,7’si “ Evet “ cevabını, %19,2’si de “ Hayır “ cevabını vermişlerdir.

46. Spor Yapma Düzeyi

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden spor yapma düzeylerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo:7

**Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
Spor Yapma Düzeyleri İle İlgili Dağılımı**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	19	19,2	22,1	22,1
Okul-Mahalle	30	30,3	34,9	57,0
Amatör	33	33,3	38,4	95,3
Profesyonel	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 7'de deneklerin spor yapma düzeylerini gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre ankete katılan deneklerin % 33,3'ü amatör düzeyde , %30,3'ü okul ve mahallede spor yaptıklarını, % 4,0 profesyonel düzeyde spor yaptığını belirtirken, % 19,2 de yanıt vermeyenleri oluşturmaktadır.

47. Mevcut Spor Yapma Düzeyleri

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden mevcut spor yapma düzeylerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo:8

**Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Mevcut Spor
Yapma Düzeyleri**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	17	17,2	19,8	19,8
Biraz	14	14,1	16,3	36,0
Çok Az	23	23,2	26,7	62,8
Hayır	32	32,3	37,2	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 8’de deneklerin mevcut spor yapma düzeylerini gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre deneklerin % 32,2’si “ **Hayır** “ cevabı ile spor yapmadıklarını, % 23,2 “**Çok Az** “, %17,2’si “ **Evet** “, %14,1’i de “ **Biraz** “ cevabını vermişlerdir.

48. Sportif Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma düzeylerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo:9

Gümüşhane’nin Köse İlçe’sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Faaliyetlerine Katılma Düzeyleri ile ilgili dağılım

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	11	11,1	12,8	12,8
Biraz	18	18,2	20,9	33,7
Çok Az	35	35,4	40,7	74,4
Hayır	22	22,2	25,6	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 9’da deneklerin sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma düzeylerini gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre deneklerin % 35,4’ü “**Çok Az**”, % 22,2’si “ **Hayır** “, % 18,2’si “ **Biraz** “, %11,1’i de “**Evet** “ cevaplarını vermişlerdir.

49. En Çok Katılımlı Sportif Rekreasyon Faaliyeti

Köse’de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden en çok katıldıkları sportif rekreasyon faaliyetlerine ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo:10

**Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
En Çok Katılınan Sportif Rekreasyon Faaliyetleri İle İlgili Dağılımı**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	22	22,2	25,6	25,6
Yürüyüş	24	24,2	27,9	53,5
Masa Tenisi	2	2,0	2,3	55,8
Voleybol	6	6,1	7,0	62,8
Futbol	27	27,3	31,4	94,2
Atletizm	5	5,1	5,8	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 10'da deneklerin en çok katıldıkları sportif rekreasyon faaliyeti düzeylerini gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre deneklerin % 27,3'ü futbol, % 24,2'si yürüyüş, % 22'si yanıt vermeyen, % 6'sı voleybol, % 5'i atletizm, % 2'si de masa tenisi cevabını vermişlerdir.

50. En Sevilen Spor Dalları

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden en sevdikleri spor dallarına ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo:11
Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
En Sevilen Spor Dalları İle İlgili Dağılımı

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Basketbol	7	7,1	8,1	8,1
Voleybol	19	19,2	22,1	30,2
Tenis	6	6,1	7,0	37,2
Futbol	41	41,4	47,7	84,9
Cimnastik	1	1,0	1,2	86,0
Masa tenisi	4	4,0	4,7	90,7
Yüzme	3	3,0	3,5	94,2
Hentbol	1	1,0	1,2	95,3
Atletizm	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo11'de deneklerin en sevdiği spor dalını gösteren yüzde ve frekansları yer almaktadır. Buna göre deneklerin % 41,4'ü futbolu, % 19,2'si voleybolu en sevilen spor dalları olarak tercih ederken, % 1,0 ile hentbol en düşük yüzdeyle sevilen spor dalı olmuştur.

51. En Sevilmeyen Spor Dalları

Köse'de görev yapan kamu görevlilerine ait SPSS yöntemiyle ulaşılan kişisel bilgilerden en sevmedikleri spor dallarına ait istatistiki araştırma sonuçları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo:12

**Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin
En Sevilmeyen Spor Dalları İle İlgili Dağılımı**

Kamu Görevlileri	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	31	31,3	36,0	36,0
Futbol	6	6,1	7,0	43,0
Basketbol	2	2,0	2,3	45,3
Boks	25	25,3	29,1	74,4
Voleybol	3	3,0	3,5	77,9
Hentbol	6	6,1	7,0	84,9
Tenis	3	3,0	3,5	88,4
Golf	2	2,0	2,3	90,7
Eskrim	5	5,1	5,8	96,5
Halter	1	1,0	1,2	97,7
Güreş	1	1,0	1,2	98,8
Cimnastik	1	1,0	1,2	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

Tablo 12’de deneklerin en sevmediği spor dallarını gösteren frekans ve yüzdeleri yer almaktadır. Buna göre en çok sevilmeyen spor dalı % 25,3 ile boks olurken, % 1,0 yüzdeleri ile en az sevilmeyen spor dalları ise; cimnastik, güreş ve halter olmuşlardır. % 31,3’lük yüzdesiyle, deneklerin çoğunluğu ankete yanıt vermemişlerdir.

52.Anket İlkeleri

Bu bölümde yer alan anket soruları , anlamsal olarak birbirine benzeyenler “Anket İlkeleri “alt başlığı içerisinde toplanarak sunulmuştur. Anket ilkeleri başlığı altında 13-19 nolu tablolar yer almaktadır.

Tablo13
Rekreasyonun Tanınmasına İlişkin Düşünceler

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Rekreasyon faaliyetlerinin ne olduğunu biliyorum.	6	6,1	14	14,1	30	30,3	27	27,9	9,0	9,1
Rekreasyon ve sporu aynı tür faaliyetler olarak görüyorum.	9	9,1	18,0	10,2	26	26,3	24	24,2	9,0	9,1

Tablo 13'te görüldüğü gibi deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 37,0 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 30,3 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 20,2 ile en düşüktür. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 33,3 en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 26,3 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise % 19,3 ile en düşüktür.

Tablo:14
Rekreasyon Faaliyetlerine Katılmamalarına İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Rekreasyonun yararına inanmadığım için katılmak istemem.	31	31,3	20	20,2	19	19,2	13	13,1	3	3,0
Rekreasyon kültürüm olmadığı için faaliyetlere katılmak istemem	24	24,2	26	26,3	19	19,2	13	13,1	4	4,0
Çevrenin rekreasyon faaliyetlerine olumsuz bakması sebebiyle katılmak istemem.	31	31,3	20	20,2	19	19,2	13	13,1	3	3,0
Fiziksel olarak yetersiz olduğumdan sportif rekreasyona katılmak istemem.	34	34,3	27	27,3	12	12,1	8	8,1	5	5,1

Tablo 14'te görüldüğü gibi deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 16,1 ile en düşük iken, kararsızlık düzeyleri % 19,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 51,5 ile en yüksektir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 17,1 ile en düşük iken, kararsızlık düzeyleri % 19,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 50,5 ile en yüksektir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) %16,1 ile en düşük iken, kararsızlık düzeyleri % 19,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 51,5 ile en yüksektir. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 13,2 iken, kararsızlık düzeyleri % 12,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 61,6 ile en yüksektir.

Tablo: 15

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılmalarına İlişkin Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sosyal bir çevre edinmek için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	12	12,1	21	21,2	12	12,1	21	21,2	20	20,2
Saygınlık kazanmak için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	20	20,2	27	27,3	16	16,2	11	11,1	12	12,1
Ruhsal ve zihinsel açıdan rahatlamak için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	6	6,1	7	7,1	11	11,1	26	26,3	36	36,4
Sportif rekreasyonu sevdiğim için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	3	3,0	8	8,1	16	16,2	25	25,3	34	34,3
Sağlık açısından sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	8	8,1	1	1,0	9	9,1	32	32,3	36	36,4

Tablo 15'te görüldüğü gibi deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 41,4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 12,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 33,3'tür.

İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 23,2 iken, kararsızlık düzeyleri % 16,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 47,5 ile en yüksektir. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 62,7 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 11,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 13,2'dir. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 59,6 en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 16,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise % 11,1'dir. Beşinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) % 68,7 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 19,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 9,1 ile en düşüktür.

Tablo:16

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ailemle birlikte sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	7	7,1	6	6,1	26	26,3	30	30,3	17	17,2
Arkadaşlarımla birlikte sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	6	6,1	6	6,1	15	15,2	26	26,3	33	33,3
İkili sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	4	4,0	10	10,1	24	24,2	29	29,3	19	19,2
Takım halindeki sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	4	4,0	10	10,1	12	12,1	28	28,3	32	32,3
Bireysel sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	7	7,1	10	10,0	16	16,2	36	36,4	17	17,2

Tablo 16'da görüldüğü üzere deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 47,5 ile en yüksek

iken, kararsızlık düzeyleri % 26,3 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 13,2 ile en düşüktür. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 59,6 en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 15,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 12,2 ile en düşüktür. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 48,5 en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 24,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 14,1 ile en düşüktür. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 60,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 12,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 14,1 dir. Beşinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 53,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 16,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise % 17,1'dir.

Tablo : 17

Rekreasyonda Sportif Faaliyetlere Katılma Düşünceleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Salon sporları etkinliklerine katılmak isterim.	6	6,1	10	10,1	17	17,2	25	25,3	28	28,3
Saha sporları etkinliklerine katılmak isterim.	4	4,0	10	10,1	20	20,2	27	27,3	25	25,3
Su sporları etkinliklerine katılmak isterim.	10	10,1	13	13,1	22	22,2	19	19,2	22	22,2
Doğa sporları etkinliklerine katılmak isterim.	6	6,1	5	5,1	17	17,2	23	23,2	35	35,4
Açık alanda yapılan sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim.	6	6,1	5	5,1	14	14,1	29	29,3	32	32,3

Tablo 17'de görüldüğü üzere deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 53,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 17,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve

katılmıyorum) % 16,2 ile en düşüktür. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 52,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 20,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 14,1 ile en düşüktür. Üçüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 41,4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 22,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 23,2'dir. Dördüncü ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 58,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 17,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise, % 11,2 ile en düşüktür. Beşinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 61,6 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 14,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise % 11,2 ile en düşüktür.

Tablo :18
Rekreasyona Katılamama Yetersizlikleri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Yeterli maddi imkanım olmadığı için faaliyetlere katılamıyorum.	24	24,2	28	28,3	12	12,1	9	9,1	13	13,1
Yeterli zamanım olmadığı için faaliyetlere katılamıyorum.	14	14,1	24	24,2	16	16,2	11	11,1	21	21,2

Tablo 18'de görüldüğü üzere deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 22,2 iken, kararsızlık düzeyleri % 12,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 52,5 ile en yüksektir. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 32,3 iken, kararsızlık düzeyleri % 16,2 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 38,3 ile en yüksektir.

Tablo:19
Rekreasyona Çevre Etkileri

Anket İlkeleri	Kesinlikle katılıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çevremde yeterli alanlar olmadığı için faaliyetlere katılamıyorum.	13	13,1	21	21,2	10	10,1	12	12,1	30	30,3
Çevremde rekreatif faaliyetler için bir oluşum olmadığı için katılamıyorum.	13	13,1	16	16,2	6	6,1	18	18,2	33	33,3

Tablo 19’da görüldüğü üzere deneklerin birinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 42,4 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 10,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) % 34,3’tür. İkinci ilkeye ilişkin katılıp katılmama düzeyleri (kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum) yüzdeleri toplamı % 51,5 ile en yüksek iken, kararsızlık düzeyleri % 6,1 ve katılmama düzeyleri (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ise % 29,3’dür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.TARTIŞMA

Bu bölüm; bulgularda elde edilen veriler doğrultusunda Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Görev Yapan Kamu Görevlilerinin cinsiyetleri, yaş grupları, eğitim düzeyleri, çalıştıkları kurumlar, daha önce spor yapma durumları, spor yapma düzeyleri, mevcut spor yapma düzeyleri, sportif rekreasyon faaliyetlerine katılım düzeyleri, en çok katıldıkları sportif rekreasyon faaliyetleri, en sevdikleri spor dalları, en sevmedikleri spor dalları ve sportif rekreasyon alışkanlıkları ile rekreasyonla ilgili görüş ve beklentileri şeklindeki parametrelere göre düzenlenerek tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan 86 denneğin 52 tanesi bay, 34 tanesi ise bayandır. % 52,5 yüzdelik oranı ile baylar çoğunluğu oluştururken, 20-25 yaşları arasındaki deneklerin oranı % 29,3 ile çoğunluğu oluştururken, % 5,1 ile 38-43 ve 44-49 yaşları arasındaki denekler ise azınlığı oluşturmaktadır.

Karaküçük'ün 1995 yılında Ankara İli Öğretmenlerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlığı üzerine yaptığı araştırma örneğinde katılımcıların % 85,8' inin 26 yaş ve üstünde yoğunlaştığı görülmüştür(Karaküçük 1995 s. 273-303).

Deneklerin % 44,4'ü üniversite mezunu olup çoğunluğu oluştururken, % 4 oranı ile lisansüstü ve ilköğretim mezunları ise azınlığı oluşturmaktadır. Milli Eğitime bağlı okullarda çalışan denekler, % 33,3 ve Sağlık Bakanlığına bağlı çalışanlar, % 30,3 ile çoğunluğu oluştururken, % 3,0 ve % 4 oranlarıyla Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışanlar da azınlığı oluşturmaktadır.

Deneklerden % 30,3 oranıyla öğretmenler ve % 23,2 oranıyla memurlar çoğunluğu oluştururken, % 1,0 oranıyla savcı ve daire amirleri azınlığı oluşturmaktadır. Araştırmaya

katılan deneklerden daha önce spor yaptıklarını belirtenlerin oranı % 67,7 iken, % 19,2'si de daha önce yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan deneklerin % 33,3' ü amatör olarak, % 30,3'ü okul ve mahalle düzeyinde, % 4,0'ı profesyonel düzeyde spor yaptıklarını belirtirken %19,2'si de ankete yanıt vermemiştir. Ankete katılan tüm deneklerin % 32 ,2'si şu anda spor yapmadıklarını, % 23,2'si çok az spor yaptıklarını, % 17,2'si spor yapmaya devam ettiklerini, % 14,1'i ise biraz spor yaptıklarını belirtmişlerdir.

Sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma oranları ise % 35,4'ü çok az, % 22,2'si hayır % 18,2'si biraz %11'1 ise evet cevaplarını vermişlerdir.Burada Sportif rekreasyon faaliyetlerine denekler arasında katılımın yok denecek kadar az olduğu oranlarda görülmektedir.

Yapılan bu araştırmanın dolaylı olarak ilişkilendirilebileceği yerel yönetimlerde (belediyelerde)boş zamanı değerlendirme etkinliklerinin yeri ve önemini belirlemek için il ve ilçe yöneticileri üzerine yapılan çalışmada ; yerel yöneticilerin en fazla gösterdikleri etkinlikler arasında kitap, gazete okumak gelirken, diğer yöneticiler TV seyretmek, spor turnuvası düzenlemek, kitap-gazete okumayı en fazla gösterdikleri faaliyet olarak belirtmişlerdir. Araştırmadaki bulgular birbirini destekler niteliktedir(Özdağ 1996).

Sportif rekreasyon faaliyetlerinden % 27,3 ile futbol, en fazla katılımın olduğu faaliyeti oluştururken; ikinci tercih olarak % 24,2 ile yürüyüş yer almaktadır. % 2,0 ile masa tenisinin en az tercih edilen rekreatif faaliyet olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle futbol ve yürüyüşün en çok tercih edilen sportif rekreasyon faaliyetleri oldukları sonucuna varılmıştır.

Bu çalışmanın ilişkilendirilebileceği bir başka çalışmanın sonucunda spor etkinlikleri % 20,6 yürüyüş, % 17,7 ile de futbol şeklinde ilk sıraları almaktadır. Görüldüğü gibi bulgular benzer nitelik göstermektedirler (Karaküçük, 1995 s.273-303).

Köse ilçesinde en çok sevilen spor dalı bu araştırmaya göre; %41,4 ile futbol,ardından %19,2 oranıyla voleybol olurken, % 25 oranıyla boks en sevilmeyen spor dalı olarak belirtilmiştir.

Karaküçük' ün araştırmasında; denekler % 29,5'i yüzme, % 20,9'u yürüyüş, % 18,0 futbol ve %16,9'u ise kayak sporunu seçmişlerdir. Burada bulgular kısmen de olsa farklılık göstermekte olup, bu araştırmadaki bulguları destekler niteliktedir. (Karaküçük, 1995 s. 273-303)

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

“Gümüşhane’nin Köse İlçe’sinde Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları İle Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması” konulu bu çalışmada elde edilen sonuçları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Deneklerin % 29,3’ü 20-25 yaşları arasında olup, bu yaş grubu çoğunluğu oluştururken, % 5,1’i 38-49 yaşları arasındaki kişiler azınlığı oluşturmaktadır.
- Deneklerin % 44,4’ü üniversite mezunu olup çoğunluğu oluştururken % 4 oranı ile lisansüstü ve ilköğretim mezunları azınlığı oluşturmaktadırlar.
- Milli Eğitime bağlı okullarda çalışan denekler, % 33,3 ve Sağlık Bakanlığı’na bağlı çalışanlar %30,3 ile çoğunluğu oluşturup, % 3,0 ve % 4 oranlarıyla Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışanlar azınlığı oluşturmaktadır.
- Deneklerden % 30,3 oranıyla öğretmenler ve %23,2 oranıyla memurlar çoğunluğu oluştururken, %1,0 oranıyla da savcı ve daire amirleri azınlığı oluşturmaktadır.
- Araştırmaya katılan deneklerden daha önce spor yaptıklarını belirtenlerin oranı % 67,7 iken, % 19,2 ‘si de yapmadıklarını belirtmişlerdir.
- Ankete katılan deneklerin % 33,3’ü amatör olarak, % 30,3’ü okul ve mahalle düzeyinde, % 4,0’ı profesyonel düzeyde spor yaptıklarını belirtirken, %19,2’si de ankete yanıt vermemişlerdir.

- Ankete katılan tüm deneklerin % 32 ,2'si şu anda spor yapmadıklarını, % 23,2'si çok az spor yaptıklarını, % 17,2'si spor yapmaya devam ettiklerini, % 14,1'i ise biraz spor yaptıklarını belirtmişlerdir.
- Sportif rekreasyon faaliyetlerine katılma oranları konusunda deneklerin cevapları, % 35,4'ü çok az, % 22,2'si hayır % 18,2'si biraz %11,1'i ise evet şeklinde olmuştur.Bu sonuç sportif rekreasyon faaliyetlerine denekler arasında katılımın yok denecek kadar az olduğunu göstermiştir.
- Sportif rekreasyon faaliyetlerine en fazla katılımın % 27,3 ile futbol olduğu, ikinci tercih olarak % 24,2 ile yürüyüşün olduğu görülmüştür. % 2,0 ile masa tenisi en az tercih edilen rekreatif faaliyet olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan futbol ve yürüyüş en çok tercih edilen sportif rekreasyon faaliyeti olduğu sonucuna varılmıştır.
- Köse İlçe'sinde en çok sevilen spor dalı araştırmaya göre; % 41,4 ile futbol ardından %19,2 oranıyla voleybol olurken, % 25 oranıyla boks, en sevilmeyen spor dalı olmuştur.
- Gümüşhane ili Köse İlçe'sindeki araştırmaya göre; deneklerin %30'u rekreasyon faaliyetleri hakkında bilgileri olduğunu belirtirken, % 33,3'ü de rekreasyon ve sporu aynı tür faaliyetler olarak gördüklerini belirtmişlerdir.
- Araştırmaya katılan deneklerin % 51,5'i rekreasyonun yararına inandıklarını, % 50,5'nin rekreasyon kültürlerinin olduğunu, % 51,5'nin çevresinin rekreasyona olumsuz bakışın olmadığını, % 61,6'sının da fiziksel olarak sportif rekreasyona kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir.
- Araştırmada % 41,4 oranıyla sosyal bir çevre edinmek için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak istediklerini belirten deneklerin yanı sıra diğer denekler % 47,5 ile saygınlık kazanmak için sportif rekreasyona katılmak istemediklerini, % 62,7'sinin ise sportif rekreasyon faaliyetlerine ruhsal ve zihinsel açıdan rahatlamak için katılmak istediklerini, % 59,6'sı sportif rekreasyon faaliyetlerini

sevdikleri için katılmak istediklerini, % 68,7'si sportif rekreasyon faaliyetlerinin sağlık açısından yararlı olduğuna inandıklarından katılmak istediklerini belirtmişlerdir.

- Ankete katılan deneklerin % 47,5'i ailesiyle birlikte rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterken, % 59,6'sı arkadaşlarıyla, % 48,5'i ikili olarak, % 60,6'sının takım halinde, % 53,6'sının da bireysel sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Burada % 60,6 ile takım halindeki sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isteyenler, Gümüşhane'nin Köse ilçe'sindeki ankete katılan denekler arasında çoğunluğu oluşturmaktadır.
- Ankete katılanların % 53,6'sı salon sporları, % 52,6'sı saha sporları, % 41,4'ü su sporları, % 58,6'sı doğa sporları, % 61,6'sıda açık alanda yapılan sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Ankete katılan denekler içerisinde % 61,6 oranıyla açık alanda yapılan sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isteyenlerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.
- Araştırmaya katılan deneklerin % 52,5'i faaliyetlere katılmak için yeterli maddi imkanlarının olduğunu, % 38,0 oranıyla faaliyetlere katılmak için yeterli zamanlarının olmadığını belirtmişlerdir.
- Ankete katılan deneklerin % 42,4'ü çevrelerinde yeterli alanların olmadığından ve % 51,5'inin de çevrelerinde rekreatif faaliyetler için bir oluşum olmadığı için faaliyetlere katılamadıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlar ışığında Gümüşhane'nin Köse İlçe'sinde Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları İle Rekreasyonla İlgili Görüş ve Beklentilerine yönelik aşağıdaki öneriler sunulabilir :

- Günümüz çağdaş normlarına göre boş zaman değerlendirme uğraşları konusunda bireyler bilgilendirilip, bu etkinliklere yönlendirilip, teşvik edilmelidir.

- Kitle iletişim araçlarından televizyon, haberleşme alanında çok etkili bir araçtır. Bu nedenle en çok izlenen saatlerde boş zaman kullanımı ve rekreasyon ile ilgili programlar ve etkinlikler işlenmeli ve özendirici yayınların yapılmasına dikkat edilmelidir.
- Okullarımızda rekreasyon eğitimi ve uygulamaları için gerek program olarak gerekse de malzeme ve tesis bakımından uygun ortamlar için çalışmalar başlatılmalıdır.
- İlçelerde boş zamanları değerlendirme etkinlikleri için rekreatif alanlar açılmalı, bu alanlarda çeşitli etkinliklerin aynı mekan içerisinde yer alması sağlanmalıdır. Özellikle yürüyüş parkurlarının, bisiklet yollarının, futbol, basketbol ve voleybol ile ilgili, spor komplekslerinin yapılması gerekmektedir.
- Kamu görevlilerinin boş zamanları değerlendirme etkinliklerine rehberlik edecek birimler açılmalıdır. Sportif faaliyetler artırılmalı ve kamu görevlilerinin bu etkinliklere aktif olarak katılması için gerekli önlemler alınmalıdır.
- Kamu görevlilerinin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerine katılabilmeleri için, ekonomik kaygılarının ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- Yürüyüş ve koşu parkurlarında her yaş grubuna uygun çeşitlilik arz eden istasyonlar yapılmalı ve bu tesislerde rekreatif aktiviteler için spor kıyafetlerinin rahatlıkla giyinmelerine olanak sağlayacak duş, tuvalet gibi ihtiyaca cevap verebilecek yerler yapılmalıdır.
- Gelişmiş dünya ülkelerinde, dolaylı da olsa kalkınmalarına, güçlenmelerine pozitif yönde etki eden; verimli, üretken, ruh ve sinir sağlığı yerinde yurttaşlara sahip olmak istiyorsak, boş zaman değerlendirme ve rekreasyon uğraşlarına gereken önemi ülkemizde de vermeli, özendirilmeli, yönlendirilmeli ve teşvik edici çalışmalarda bulunmalıyız.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a) Kitaplar

- ABADAN, M.** : Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri, A.Ü.Yayı. Ankara, 1961, s. 3, 6-24
- ADDİNGTON. Ö. E** : %100 Düşünce Gücü, (Çev: B. Çetinkaya), Akaşa Yayınları, İstanbul , 1993, s. 128
- AKESEN, A.** : Türkiye’de Ulusal Parkların Açık hava Rekreatyonu yönünden Nitelikleri ve Sorunları, İ.Ü.yayı, İstanbul, 1978, s.30-37
- ALAYLIOĞLU, R.** : Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü, İstanbul , 1968, s.397
- AVRASİ, S. A. .** : Diyalaktığımız ve Estetiğimiz, Türmen Yayınları., İstanbul, 1982, s. 84
- BABUR, V.** : 2000 Yılında Köse İlçesi ve Köyleri, 2000, s.6-32
- BAKIR, M.** : “Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Turizm Politikalarının Oluşturulmasındaki Önemi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Ü.1990, s. 39

- BALTAŞ , A. Ve**
BALTAŞ ,Z. : Başarılı ve Sağlıklı Olmak İçin Stres ve Başarma Yolları, 5. Baskı, 1987, s. 128,241
- BAYER, M. Z.** : Rekreasyon , DSİ Yayını , Ankara, 1983, s. 49
- BAYNUR, F.** : Genel Psikoloji, 4. Baskı Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, İstanbul, 1978, s.138
- BROTHERTON,B.** : “Konaklama,Turizm ve Eğlence Tanımları: Görüş Açıları, Problemler ve Çıkan Sonuçlar”, Turizmde Seçme Makaleler:11 TUGEY Yayını, İstanbul, 1991, s.42, 43-48
- BUCHER, A. C.** : Foundations of Physical Education , The CUI., Mosby Company, Saint Louis, 1972, s. 4-248
- CAN, H.** : Organizasyon ve Yönetim, Adım Yayıncılık, Ankara, 1991, s. 244
- CANAN, İ.** : İslam’da Zaman Tanzimi, Cihan Yayınları, İstanbul 1991, s. 20
- CARLSON, M. K.** : Real In The Recreation Education Curriculum, JOPERD, November, December,1983, s. 61
- CRAVEN, I.** : “Leisure”, Encyclopedia of the Social Sciences, V:9. Milan Pres, New York, 1967,s. 404
- CÜCELOĞLU, D.** : İçimizdeki Biz, 1.Baskı. Sistem Yayıncılık İstanbul 1996, s. 76-82

- ÇUBUK, M.** : Turizmin Dinlenme Eğlenme ve BZD ile Bütünleşmesi, Yeniden Tanım Denemesi ve Turizmin Planlanmasında Sistemli Bir Yaklaşım, MSÜ Yayını, İstanbul, 1984, s. 169
- DEMAZADIER, J.** : Leisure . International Encyclopedia of Social Sciences V: 9, New York, 1968, s. 248
- DİKİCİ, K.** : Adana İli Lise Öğrencilerini Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü , Adana, 1994, s.17-30
- DİNÇER, F .** : Turizm ve Turist Tanımlarındaki Gelişmeler. Turizm Yıllığı 93 TKB Yayını, Ankara, 1993, s.110
- DURUCER,P.F.** : “Gelecek İçin Yönetim, 1990’lar ve Sonrası (Çev, F. Üçcan) 2. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1994, s.147
- EKİZ, D.** : Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş, 2003, s. 105-107.
- ERDOĞAN, İ.** : İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayın No :266, 1996, s. 29
- EREN, E.** : Yönetim ve Organizasyon, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul, 1991 s.95

- FOULQUIE, P.** : Boş Zaman , Pedagoji Sözlüğü, (Çeviri: C. Karakaya), Sosyal Yayınları, İstanbul , 1994, s. 57
- GÖKMEN, H.** : Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri, MEGSB Yayını, Ankara, 1985, s. 18, 20-21, 28
- GÜLER, Ş.** : Turizm Sosyolojisi, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Yayını, Ankara, 1978, s. 10-11, 17, 19-20
- HICKS, H. G.** : Örgütlerin Yönetimi, Sistemler ve Beşeri Kaynaklar Açısından, 3. Baskı, (Çev: O. Tekok, B. Aytek ve S. Şen) Turhan Yayınevi, Ankara. 1979, s. 364-366-367
- İNAN, R.** : “Köylerde Boş Zamanları Değerlendirme, Köyümüzün Kaderi” BZD Semineri, HSEK YAYINI İstanbul, 1971 s. 325-326
- JOHN. H. J.** : Introduction to Recreation Education, W. B. Saunders Company Philadelphia and London, USA Virginia, 1956, s. 15
- KARAKÜÇÜK, S.** : Rekreasyon- Boş Zamanları Değerlendirme Kavram Kapsam ve Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi B.E.S.Y.O., Ankara, 1995, s. 12-103, 177- 190, 273-303.

- KAZMIER, L. J.** : İşletme Yönetim İlkeleri. (Çeviri: C. Cem ve Diğerleri) TODAİE Yayını, 1979, s. 243
- KENNED, P.** : Yirmi Birinci Yüzyıla Hazırlanırken (Çev.F.Üçcan), Türkiye İş Bankası Yayını, Ankara, 1966, s 104-105
- KEW, F.** : Understanding Leisure, Hutchinson, London, 1989, s. 3-5
- KILBAŞ, Ş.** : Gençlik ve Boş Zamanı Değerlendirme, Ç.Ü. Eğitim Fakültesi, Adana, 1994, s.37
- KOÇER, H. A.** : Spor Sosyolojisi Ders Notları, (Teksir), İstanbul, 1977 s. 6-27
- KÖKNEL, Ö.** : İnsanı Anlamak, 4. Baskı, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1993, s. 349-352
- KRAUS R.G.** : Recreation Program Planning Today, Scott, Foresman and Company, London 1985, s. 32
- KTB** : Bir Yörenin Turizm İmkanlarının Değerlendirilmesi İçin Rehber, Ankara 1989, s. 4-5, 23-24
- LAFARGE, P.** : Tembellik Hakkı, 5. Baskı, (Çev.V.Günyol). Telos Yayınları, İstanbul, 1993, s.15, s.24
- LANGUER, R.** : Turizm-Seyahat Sosyolojisi, Çev.G.Ö.Kayır, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi, İstanbul 1991, s.18, 22-23, 28

- MACKENZIE,R.A.** : Zaman Tuzağı, (Çev.Y.güneri) Modern Yönetim Dizisi, İlgı Yayınları, İstanbul, 1989, s.13-14
- MEGSB** : Gençlik Hizmetleri Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı, Yüksek Öğrenim Gençlerinin Serbest Zaman Etkinlikleri, Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara 1985 s.51.
- MEYER,H. D.** : Community Recreation, A Guide to it's Organization, Virginia,USA, 1970, s.29-30
- MÜFTÜGİL, S.** : "Dinlence ve Turizm İlişkisi". Derleyen: Ş. Yarcın. Seyahat Yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Yayını, İstanbul,1993, s.63-64.
- NIXON, E. J.** : An Introduction to Physical Education,Seventh Edition Toronto,1969, s.132-133.
- OZANKAYA, Ö.** : Toplumbilim Terimleri Sözlüğü, 2.Baskı,TDK Yayını, Ankara 1980, s.27
- ÖZGÜÇ, N.** : Turizm Coğrafyası, İ.Ü.Yayını. İstanbul,1984. s.2-3-4, 7.
- ÖZDAĞ, S.** : Yerel Yönetimlerde (Belediyelerde) Rekreatif Etkinliklerin Yeri ve Önemi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniv. Sağ. Bil. Ens. B.E. ve S.A.D, Ankara, 1996, s.131,140-160
- RELAC, M.** : Spor Rekreasyon (Hırvatça'dan Çev: A.Stafal).Belgrad, 1978, s. 60

- ROBSON, C.** : Real World Research: A Resource for Social Scientists and Practitioner - Researchers , Oxford, UK& Cambridge, USA: Blackwell, 1993.
- SAĞCAN, M.** : Rekreasyon ve Turizm, İzmir,1986, s.3-4-5-6,157
- SIMONS, I, G.** : Rual Recreation in the Industrial World, London 1975, s.309
- TEZCAN, M.** : Boş Zamanların Değerlendirme Sosyolojisi, Atilla Kitabevi, Ankara 1994, s.100-159.
- TOSKAY, T.** : Turizm:Turizm Olayına Genel Yaklaşım, Der. Yayınları, İstanbul, 1983, s.114
- TÖR, V. T.** : Boş Zamanları Değerlendirmede Telkin Vasıtalarının Rollerini, BZD Semineri , HESK Yayını, İstanbul 1966, s. 62
- YURTKUR** : Yurtkur Kurum Yurtlarında Barınan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anketi, Yurtkur Yayını, Ankara, 1967
- ZORLU, E.** : “Boş Zamanlar Sorunu”,Gençlik Lideri El Kitabı GSB Yayını, Ankara,1973, s.87

b) Makaleler ve Bildiriler

- BİLGÜTAY, A.** : “İş ve Boş Zaman Üzerine Görüşler”. Çalışma ve Çalışma Dışı Planlaması Seminer Sonuçları Raporu, ODTÜ, Ankara s. 14-15, 1973.

- BULCA, A.** : “Çalışma Dışı Zamanın Planlaması Seminer Sonuçları Raporu” ODTÜ Ankara, 1973, s. 20-21, 24
- DOĞRUYOL, A.** : Türk İslam Sentezi Üzerine İncelemeler, Amsterdam Postası Dergisi Yayını, Amsterdam, 1990, s. 22
- HUGHES, H.L.** : Turizmin Kaynaklarından Biri Olarak Kültür; Teorik Bir Değerlendirme, Turizmde Seçme Makaleler; 5, TUGEV Yayını, İstanbul, 1990, s.9
- TANKUT, G.** : “Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması”, Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Seminer Sonuçları Raporu, ODTÜ, Ankara, 1973, s.3-4

EKLER

EK 1

ANKET

SAYIN KAMU GÖREVLİSİ

K.T.Ü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında tarafımdan yürütülmekte olan bilimsel bir çalışmada *“Gümüşhane Köse İlçesinde Görev yapan Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları İle Rekreasyonla İlgili Görüş Ve Beklentilerinin Araştırılması”* amaçlanmaktadır. Çalışmanın objektifliği bakımından anket formunun titizlikle doldurulması büyük önem taşımaktadır. Derlenen bilgiler bilimsel bir amaçla kullanılacak olup, başka hiçbir kurum veya şahsa verilmeyecektir. Anket formunu doldurmakla yapacağınız yardım ve işbirliği için teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Osman İÇ
Yüksek Lisans
Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Yaş : ... Cinsiyet : a-Erkek b-Bayan
Eğitim Düzeyi: a-İlköğretim b-Lise-Meslek Lisesi c-Ön Lisans d-Lisans e-Lisans üstü
Kurumunuz:
Branşınız:.....
Göreviniz : a-Memur b-Müdür Yrd. c-Müdür d-Daire Amiri e-Öğretmen
f-Doktor g-Hakim h-Savcı ı-Diğer
Daha önce spor yaptınız mı a-Evet b-Hayır
Evetse Spor yapma düzeyi a-Okul-Mahalle b-Amatör c-Profesyonel d-Milli
Halen spor yapıyor musunuz? a-Evet b-Biraz c-Çok az d-Hayır
Sportif Rekreasyon faaliyetine katılıyor musunuz? a-Evet b-Biraz c-Çok az d-Hayır
En çok katıldığınız sportif rekreasyon faaliyeti :
En sevdiğiniz Spor dalları :
En sevmediğiniz Spor dalları :

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Rekreasyon faaliyetlerinin ne olduğunu biliyorum	1	2	3	4	5
Rekreasyon ve sporu aynı tür faaliyetler olarak görüyorum	1	2	3	4	5
Rekreasyonun yararına inanmadığım için katılmak istemem	1	2	3	4	5
Rekreasyon kültürüm olmadığı için faaliyetlere katılmak istemem	1	2	3	4	5
Çevrenin rekreasyon faaliyetlerine olumsuz bakması sebebiyle katılmak istemem	1	2	3	4	5
Fiziksel olarak yetersiz olduğumdan sportif rekreasyona katılmak istemem	1	2	3	4	5
Sosyal bir çevre edinmek için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Saygınlık kazanmak için sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Ruhsal ve zihinsel açıdan rahatlamak için sportif rekreasyona katılmak isterim	1	2	3	4	5
Sportif rekreasyonu sevdiğim için bu tür faaliyetlere katılmak isterim	1	2	3	4	5
Sağlık açısından sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Ailemle birlikte sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Arkadaşlarımla birlikte sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Bireysel sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
İkili sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Takım halindeki sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Salon sporları etkinliklerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Saha sporları etkinliklerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Su sporları etkinliklerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Doğa sporları etkinliklerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Açık alanda yapılan sportif rekreasyon faaliyetlerine katılmak isterim	1	2	3	4	5
Yeterli maddi imkanım olmadığından faaliyetlere katılamıyorum	1	2	3	4	5
Yeterli zamanım olmadığı için faaliyetlere katılamıyorum	1	2	3	4	5
Çevremde yeterli alanlar olmadığı için faaliyetlere katılamıyorum	1	2	3	4	5
Çevremde rekreatif faaliyetler için bir oluşum olmadığı için katılamıyorum	1	2	3	4	5

EK 2

**GÜMÜŞHANE’NİN KÖSE İLÇE’SİNDE GÖREV YAPAN KAMU
GÖREVLİLERİNE AİT KİŞİSEL BİLGİLER TABLOLARI
CİNSİYETLERİ**

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Bay	52	52,5	60,5	60,5
Bayan	34	34,3	39,5	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

YAŞ GRUPLARI

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
20-25	29	29,3	33,7	33,7
26-31	24	24,2	27,9	61,6
32-37	23	23,2	26,7	88,4
38-43	5	5,1	5,8	94,2
44-49	5	5,1	5,8	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

EĞİTİM DÜZEYLERİ

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
İlköğretim	4	4,0	4,7	4,7
Ortaöğretim	20	20,2	23,3	27,9
Önlisans	14	14,1	16,3	44,2
Lisans	44	44,4	51,2	95,3
Lisansüstü	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

ÇALIŞTIKLARI KURUMLAR

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Milli Eğitim	33	33,3	38,4	38,4
İçişleri Bakanlığı	4	4,0	4,7	43,0
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	3	3,0	3,5	46,5
Sağlık Bakanlığı	30	30,3	34,9	81,4
Maliye Bakanlığı	7	7,1	8,1	89,5
Adalet Bakanlığı	5	5,1	5,8	95,3
Diğer	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

YAPTIKLARI GÖREV

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Memur	23	23,2	26,7	26,7
Müdür	2	2,0	2,3	29,1
Daire Amiri	1	1,0	1,2	30,2
Öğretmen	30	30,3	34,9	65,1
Doktor	6	6,1	7,0	72,1
Hakim	2	2,0	2,3	74,4
Savcı	1	1,0	1,2	75,6
Diğer	21	21,2	24,4	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

DAHA ÖNCE SPOR YAPMA DURUMLARI

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	67	67,7	77,9	77,9
Hayır	19	19,2	22,1	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

SPOR YAPMA DÜZEYLERİ

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	19	19,2	22,1	22,1
Okul-Mahalle	30	30,3	34,9	57,0
Amatör	33	33,3	38,4	95,3
Profesyonel	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

MEVCUT SPOR YAPMA DÜZEYLERİ

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	17	17,2	19,8	19,8
Biraz	14	14,1	16,3	36,0
Çok Az	23	23,2	26,7	62,8
Hayır	32	32,3	37,2	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

SPORTİF REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILMA DÜZEYLERİ

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Evet	11	11,1	12,8	12,8
Biraz	18	18,2	20,9	33,7
Çok Az	35	35,4	40,7	74,4
Hayır	22	22,2	25,6	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

EN ÇOK KATILDIKLARI SPORTİF REKREASYON FAALİYETİ

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	22	22,2	25,6	25,6
Yürüyüş	24	24,2	27,9	53,5
Masa Tenisi	2	2,0	2,3	55,8
Voleybol	6	6,1	7,0	62,8
Futbol	27	27,3	31,4	94,2
Atletizm	5	5,1	5,8	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

EN SEVİLEN SPOR DALLARI

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Basketbol	7	7,1	8,1	8,1
Voleybol	19	19,2	22,1	30,2
Tenis	6	6,1	7,0	37,2
Futbol	41	41,4	47,7	84,9
Jimnastik	1	1,0	1,2	86,0
Masa tenisi	4	4,0	4,7	90,7
Yüzme	3	3,0	3,5	94,2
Hentbol	1	1,0	1,2	95,3
Atletizm	4	4,0	4,7	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

EN SEVİLMİYEN SPOR DALLARI

	f	%	Geçerli yüzde	Toplam yüzde
Yanıt vermeyenler	31	31,3	36,0	36,0
Futbol	6	6,1	7,0	43,0
Basketbol	2	2,0	2,3	45,3
Boks	25	25,3	29,1	74,4
Voleybol	3	3,0	3,5	77,9
Hentbol	6	6,1	7,0	84,9
Tenis	3	3,0	3,5	88,4
Golf	2	2,0	2,3	90,7
Eskrim	5	5,1	5,8	96,5
Halter	1	1,0	1,2	97,7
Güreş	1	1,0	1,2	98,8
Cimnastik	1	1,0	1,2	100,0
Toplam	86	86,9	100,0	

ÖZGEÇMİŞ

1974 yılında Trabzon'da doğdu. Tevfik Bey İlköğretim Okulu ve 100.Yıl İlköğretim Okullarını tamamladıktan sonra 1991-1992 Trabzon Lisesinden mezun oldu.1996 yılında KTÜ Turizm ve Otelcilik Bölümünden mezun oldu. 1996 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde bir yıl okuduktan sonra 1997 yılında KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği 2.sınıfına yatay geçiş yaptı. 1999-2000 akademik yılında mezun oldu. Gümüşhane Köse ilçe'si 60. Yıl Kız Pansiyonlu İlköğretim Okulunda 4 yıl görev yaptıktan sonra, Trabzon Merkez Karlık İlköğretim Okuluna beden eğitimi öğretmeni olarak atandı. Halen bu okulda görev yapmakta olup, İngilizce bilmektedir.

RESMÎ AÇIKLAMA

Bu çalışma K.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda, Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Rasim KALE'nin danışmanlığında yapılmıştır. Bu araştırmada sadece belirtilen kaynaklar kullanılmış olup hiçbir yerde sunulmadığını ve tez savunması olarak verilmediğini garanti ederim.

TRABZON, Aralık 2004

Osman İÇ

